

Република Србија
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Извештај о спровођењу Стратегије супротстављања ирегуларним миграцијама за период 2018-2020. година

Јун 2021. године

САДРЖАЈ:

- Увод.....3 - 4
- Коначни извештај са оценом успешности примене Стратегије супротстављања ирегуларним миграцијама за период 2018-2020. године са Акционим планом..... 5- 26
- Табеларни приказ извештаја о спроведеним активностима, циљевима и мерама Стратегије супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији за период од 2018. до 2020..... 26-46
- Табеларни приказ реализације активности и циљева47-50

УВОД

У циљу унапређења системског одговора друштва на проблем ирегуларних миграција, Влада Републике Србије је дана 28.12.2018. године усвојила Стратегију супротстављања ирегуларним миграцијама у Републици Србији за период 2018– 2020. година са пратећим Акционом планом за исти период („Службени гласник РС” број 105/18), у даљем тексту: „Стратегија“.

Ова Стратегија доприноси повећању регуларности миграционих токова и успешном управљању миграцијама на границама и територији Републике Србије. Полазну тачку за израду стратегије представља Стратегија супротстављања илегалним миграцијама у Републици Србији за период 2009–2014. године. Такође, ова стратегија представља део напора да се државне политике и законодавство додатно ускладе са правним тековинама Европске уније (ЕУ) и тиме поспешу процес преговора за пријем Републике Србије у чланство ЕУ.

Финансијска средства за спровођење ове Стратегије обезбеђена су у буџету Републике Србије за 2018. годину. Током 2019. и 2020. године потребна средства су обезбеђена у складу са лимитима за 2019. и 2020. годину.

Влада је у намери да се супротстави ирегуларним миграцијама, утврдила да је **општи циљ Стратегије успостављање развијеног системског одговора на ирегуларне миграције**, а у циљу заштите безбедносних и економских интереса Републике Србије и њених грађана. Такође, Стратегијом и пратећим активностима гарантују се и права миграната који се затекну на територији Републике Србије, имајући у виду прописе Републике Србије и међународних конвенција које је Република Србија ратификовала. Достицањем општег циља супротстављања ирегуларним миграцијама допринеће се бољем повезивању актера, државних органа у супротстављању ирегуларним миграцијама у циљу боље искоришћености ресурса у сузбијању ирегуларних миграција. Успостављањем системског одговора на ирегуларне миграције омогућава се сагледавање проблема ирегуларних миграција у целини, ефикасније деловање на узроке проблема и одговарајућа решења за миграциона кретања преко територије Републике Србије. У том смислу ова Стратегија представља део напора Републике Србије да се државне политике и домаће законодавство додатно ускладе са правним тековинама Европске уније (ЕУ) и тиме поспешу процес преговора за пријем Републике Србије у чланство ЕУ. Активности прописане Стратегијом омогућавају ефикаснији систем праћења и контроле миграционих токова, као и успешном управљању миграцијама на границама и територији Републике Србије.

Стратегијом су предвиђена **четири посебна циља** којима се јача партнерство субјеката у владином и цивилном сектору, а у циљу системског одговора на сузбијање ирегуларних миграција, успостављању превенције и проактивног деловања у праћењу миграционих токова на

територији Републике Србије, имајући у виду динамику, ризике и претње у овој области. У том смислу посебни циљеви **Стратегије** су усмерени у правцу препознатих подручја генерисаних проблема ирегуларних миграција и то:

- 1) Ослабљени фактори подстицаја ирегуларних миграција унутар територије Републике Србије;
- 2) Системски унапређени капацитети људских ресурса у области супротстављања ирегуларним миграцијама;
- 3) Обезбеђена подршка у систему заштите, посебно за рањиве групе ирегуларних миграната;
- 4) Враћање ирегуларних миграната у земље порекла и земље транзита.

Основ за праћење и евалуацију Стратегије је Акциони план који је саставни део ове Стратегије. У Акционом плану су обухваћене стратешке области и циљеви, активности за достизање циљева, индикатори за сваку активност, носиоци реализације сваке активности, извори финансирања и крајњи временски оквир за достизање сваке активности.

За праћење успешности и примене Стратегије, Решењем министра унутрашњих послова 01 број 248/18-53 од 17.06.2019. године, образована је Посебна радна група од представника министарстава и других државних органа који поседују стручна знања из области од значаја за спровођење стратегије и то: Министарство унутрашњих послова; Министарство правде; Републичко јавно тужилаштво; Тужилаштво за организовани криминал; Министарство одбране; Безбедносно-информативна агенција; Министарство спољних послова; Министарство финансија, Управа царина; Министарство здравља; Министарство просвете, науке и технолошког развоја; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Канцеларија за људска и мањинска права; Министарство трговине, туризма и телекомуникација; Министарство спољних послова и Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије. Задатак Посебне Радне групе је праћење успешности примене Стратегија, успостављање механизма континуираног прикупљања извештаја свих одговорних органа јавне власти, а по потреби и прикупљање додатних извештаја и података од стране одговорних институција, одржавање редовних састанака, шестомесечно сачињавање извештаја са оценом успешности примене Стратегије као и припрема коначног извештаја са оценом успешности примене Стратегије и достављање истог Влади, најкасније до 31. јула 2021. године.

Посебна радна група одржала је четири радна састанка на којима су присуствовали чланови Радне групе у кворуму. Имајући у виду околности везане за вирус Covid 19, током 2020. године одржана су и два састанка коме су присуствовали, представници Министарства унутрашњих послова и Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије као чланови уже радне групе. Посебна радна група је донела одлуку да Извештај за 2019. годину обухвати и период из 2018. године. У том смислу Посебна радна група је израдила Извештај за 2019. годину, који из разлога проглашавања ванредног стања због епидемиолошке ситуације у земљи и свету, није достављен Влади. Имајући у виду проток времена за доставу Извештаја у складу са прописаним у Стратегији, на састанку одржаном 06.11.2020. године донета је одлука се изради

коначни извештај, који ће у року предвиђеном Законом о планском систему Републике Србије и прописаним у Стратегији бити достављен Влади. Процес израде Извештаја је у свим деловима спроведен у складу са закључцима са четири састанака Посебне радне групе, који су одржани у периоду од 25.09.2019. године до 06.11.2020. године. Извештај је израђен у консултативном процесу са свим члановима Посебне радне групе, а достављени материјал и мишљења су размотрени и усаглашени.

У даљем тексту биће приказане активности, степен њихове реализације и кључни резултати који су остварени спровођењем Стратегије. Извештај о активностима које су идентификоване као значајне и за ову Стратегију а односе се на активности у вези са споровођењем Стратегије за интегрисано управљање границом за период 2018-2020 и Акционим планом и ревидираним акционим планом за Поглавље 24 су наведени у релевантним извештајима за наведене документе.

Коначни извештај са оценом успешности примене Стратегије супротстављања ирегуларним миграцијама за период 2018-2020. године са Акционим планом

Израда коначног извештаја са оценом успешности примене Стратегије супротстављања ирегуларним миграцијама за период 2018-2020. године са Акционим планом обавеза је која проистиче из члана 43. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 30/18) и члана 69. Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика (“Службени гласник РС”, број 8 од 8. фебруара 2019“). Такође, у Стратегији се наводи: „Радна група за имплементацију стратегије ће припремити коначни извештај са оценом успешности примене ове стратегије и доставити га Влади најкасније до 31. јула 2021. године“, а у Решењу министра унутрашњих послова 01 број: 284/18-53 од 17. 06. 2019. године да је један од задатака Радне групе „припрема коначног извештаја са оценом успешности примене ове стратегије и достављање истог Влади најкасније до 31.07.2021. године“.

Имајућу у виду да је Закон о планском систему Републике Србије ступио на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, односно 28. априла 2018. године, а почео да се примењује истеком рока од шест месеци од дана ступања на снагу, односно 29. октобра 2018. године (види члан 57. Закона), као и чињницу да је законом предвиђено да се важећи документи јавних политика ускладе са овим законом приликом првих измена и допуна тих докумената напомињемо да приликом сачињавања овог извештаја није примењен Закон у пуној мери из разлога што након усвајања овог документа јавне политике до њеног истека није било измена ни допуна нити садржаја Стратегије, нити Акционог плана.

Ова Стратегија препознаје показатеље исхода на нивоу општег циља, очекиване резултате у односу на посебне циљеве и показатеље спроведених активности дефинисане на нивоу активности, без дефинисаних почетних вредности на начин како је то предвидео Закон о планском систему Републике Србије.

1. Назив документа јавне политике на који се односи

Стратегија супротстављања ирегуларним миграцијама за период 2018-2020. године са Акционим планом.

2. Област планирања и спровођења јавних политика коју покрива

Област управљања миграцијама је по својој природи мултисекторска, стога се различити аспекти миграција налазе у надлежности више министарстава и других државних органа. Највећи делокруг послова у управљању миграцијама имају Министарство унутрашњих послова и Комесаријат за избеглице и миграције. Према мапи управљања јавним политикама сврстана је у област планирања Јавна безбедност, ирегуларне миграције.

3. Информације о учинцима јавне политике током спровођења

Учинци јавне политике могу се сагледати на нивоу општег, посебних циљева и активности:

3.1. Општи циљ: Развијен системски одговор на ирегуларне миграције уз заштиту безбедносних и економских интереса Републике Србије и њених грађана, као и загарантованих права миграната

У циљу испуњења општег циља у извештајном периоду континуирано су се спроводиле активности на сузбијању ирегуларних миграција на међународном, националном и локалном нивоу. Институционални оквир у области миграција у Републици Србији чине све релевантне институције укључене у систем миграција на основу закона и стратегија. На високом политичком нивоу, координација је обезбеђена кроз Радну групу за решавање мешовитих миграционих токова.

На оперативном нивоу координација различитих државних органа у циљу системског одговора на ирегуларне миграције се обавља кроз различите радне групе и то: Техничка радна група за праћење миграционих токова – радна група коју чине представници државних органа који имају надлежности у области миграција и која прикупља податке и објављује их у Миграционом профилу Републике Србије, Координациона група за заштиту здравља миграната, Координациона група за заштиту деце и Координациона група за заштиту менталног здравља миграната. Додатно координација се обавља и у оквиру различитих управљачких тела програма и пројеката.

На нивоу локалних самоуправа, у свим општинама/градовима у којима се налазе центри за азил или прихватни центри, све надлежне службе координирају своје активности.

Дана 28.05.2018. године Министарство унутрашњих послова и Комесаријат за избеглице и миграције потписали су Протокол о сарадњи и размени информација у циљу успостављања механизма за рано упозорење, који треба да осигура благовремено реаговање и припремљеност у случају кризних ситуација. У том смислу Комесаријат за избеглице и миграције редовно доставља информације о броју смештених лица Министартву унутрашњих послова, Министартву одбране, Министартву спољних послова, Министартву за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Републичком заводу за јавно здравље.

Дана 29.05.2018. године потписан је Меморандум о сарадњи између Министарства унутрашњих послова, Републичког јавног тужилаштва и Комесаријата за избеглице и миграције у области борбе против кријумчарења људи.

Тужилац за борбу против организованог криминала, дана 31.05.2019. године формирао је Ударну групу за борбу против кријумчарења људи. Ударном групом руководи заменик тужиоца за организовани криминал. У саставу Ударне групе, поред заменика тужиоца за организовани криминал, налазе се представници Управе криминалистичке полиције – СБПОК и Службе за специјалне истражне методе, Управе граничне полиције, али и представници Финансијске полиције, Управе за спречавање прања новца, БИА и Управе царина.

Министарво просвете, науке и технолошког развоја и Комесаријат за избеглице и миграције, у сарадњи са Министарством здравља координирају активности око укључивања деце миграната у образовни систем.

Посебна координација је остварена између Канцеларије за азил, Комесаријата за избеглице и миграције и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у вези са заштитом малолетних миграната без пратње. Поред наведеног постоје и две радне групе које воде УНХЦР и УНФПА у које су укључени и надлежни органи. Координација рада државних органа обавља се на различитим наивоима, као и у оквиру различитих сектора.

На високом политичком нивоу, координација је обезбеђена кроз Радну групу за решавање мешовитих миграционих токова. Поред редовних састанака и размене информација, сарадња надлежних органа у извештајном периоду, настављена је кроз спровођење заједничких пројеката. Спроводи се пројекти финансирани из Регионалног поверилачког фонда ЕУ у одговору на мигрантску кризу – МАДАД директно преко државних органа или преко ИОМ-а, пројекат финансиран из Вишекорисничке ИПА „Регионална подршка управљању миграцијама на Западном Балкану и у Турској“, као и пројекат „Подршка систему управљања миграцијама у Републици Србији“ који финансира Влада Швајцарске.

Управа граничне полиције успоставила је функционални систем анализе ризика на националном, регионалном и локалном нивоу. Систем је у потпуности усклађен са мерилима и захтевима ЕУ, а примењује се модел СИРАМ 2.0, у складу са методологијом Европске агенције за граничну и обалску стражу (Фронтекс). Израђен је национални модел анализе ризика и успостављена интранет платформа чиме су сви производи анализе ризика доступни свим полицијским службеницима Министарства унутрашњих послова. Производи анализе ризика достављају се интерним и екстерним корисницима на националном нивоу, као и екстерним корисницима на регионалном и међународном нивоу, у складу са актуелним законодавством. Израђују се дневни, седмични и месечни ситуациони извештаји о појавама на државној граници и њиховом утицају на безбедност, кварталне и годишње анализе ризике, као и циљане, односно ad hoc анализе ризика.

Посебна пажња посвећена је размени податка са ФРОНТЕКС-ом и активном учешћу у раду Мреже за анализу ризика држава Западног Балкана, чији заједнички производи су кварталне и годишње анализе ризика за Западни Балкан. Резултат дневне размене података су дневни ситуациони извештаји које израђује ФРОНТЕКС, а који представљају приказ актуелне ситуације у државама на западно-балканској рути, од Грчке до Аустрије.

У циљу испуњавања услова за улазак у ЕУ, посебан напор уложен је у развијање заједничке анализе ризика служби у систему интегрисаног управљања границом (ИУГ). Развијен је модел Заједничке анализе ризика ИУГ, усвојен од стране Координационог тела за граничне прелазе у Републици Србији. У складу са прописаним моделом израђене су заједничке анализе према предвиђеној динамици. Формирана је безбедна интранет платформа за размену података између служби у систему интегрисаног управљања границом. Споразумом о статусу између Републике Србије и Европске уније о акцијама које спроводи ФРОНТЕКС у Републици Србији, који је закључен 18.11.2019. године, Република Србија преузела је обавезу његовог спровођења након остварења неопходних правно техничких предуслова. Споразум обухвата све аспекте сарадње између Републике Србије и Агенције, потребне за спровођење акција Агенције на територији Републике Србије, где чланови тима Агенције могу имати извршна овлашћења. Споразумом о статусу, такође је предвиђено да надлежни органи Републике Србије и Агенција, у договору доносе Заједнички Оперативни план за сваку заједничку операцију или брзу интервенцију на границама.

Уредба (ЕУ) 2019/1896 ЕП и Савета ЕУ од 13.11.2019. године о Европској граничној и обалској стражи, која је проширила мандат за подршку активностима држава чланица ЕУ, посебно у погледу контроле, повратка и сарадње са трећим земљама, уз ангажовање додатног особља и надоградњу техничке опреме, ступила је на снагу 4. децембра 2019. године. То практично значи да ће ФРОНТЕКС, како би обезбедио кохерентно управљање спољним границама ЕУ и ради одговора на кризе, имати сталне снаге на располагању, које ће постепено бити успостављане до 2027. године и бројаће до десет хиљада чланова оперативног особља.

Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања (МРЗБСП) је дало свој допринос управљању миграцијама у Републици Србији кроз организацију и нормативу рада, пре свега система социјалне заштите, и то са акцентом на рањиве групе као што су деца, малолетници без пратње родитеља, старатеља или одраслог лица, девојчице, жене, особе са инвалидитетом, жртве трговине људима, жртве сексуалног насиља, насиља у породици и сл. Кључне установе у том смислу су центри за социјални рад који процењују ризике и рањивост корисника, пружају старатељску заштиту, упућују кориснике на смештај у институцију социјалне заштите или хранитељску породицу у складу са Законом о социјалној заштити и Породичном закону. Центри за социјални рад, иако без адекватног броја запослених (најчешће недостаје између 20-50% попуњености радних места утврђених актом о систематизацији), иако суочени са сталним одливом стручног кадра и великим процентом особља старијег од 50 година, проблемима у финансирању и запошљавању новог кадра услед вишегодишњег ограничења у запошљавању, успевају да пруже адекватну заштиту рањивим категоријама миграната. Иако је број домицилних корисника у порасту, додатни рад да мигрантском популацијом запослени у центрима за социјални рад су изложени великом притиску, који је до сада надомештен кроз донаторску помоћ пре свега ЕУ, Норвешке, Кореје, Швајцарске, Банке за развој Савета Европе и сл.

3.2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

3.2.1. ПОСЕБАН ЦИЉ 1. Ослабљени фактори подстицаја ирегуларних миграција унутар територије Републике Србије

Од стране Министарства унутрашњих послова у децембру 2019. године, а у оквиру Стратешког плана полиције, као један од стратешких приоритета Министарства дефинисан је и приоритет „Сузбијање ирегуларних миграција”. У оквиру прописаних пет мера за остваривање овог приоритета и то: Криминалистичко-обавештајни рад; Оперативни рад; Превенција; Унапређење капацитета (нормативних, кадровских и

техничких капацитета и Унапређење сарадње на националном и међународном нивоу, дефинисана је 21 активност за реализацију наложених мера. У току 2020. године кренуло се са спровођењем активности, а у току септембра урађена је анализа спровођења.

С тим у вези, у току 2019. године, од стране полицијских службеника Министарства унутрашњих послова Републике Србије са полицијским службеницима суседних држава извршено је 1.339 заједничких патрола, док је у 2020. години у периоду јануар–март извршено 338 заједничких патрола (од половине марта месеца услед пандемије изазване вирусом Covid -19 обустављено је спровођење заједничких патрола).

Током 2019. године размењено је 2.141 порука, каналима ЕВРОПОЛ-а, ИНТЕРПОЛ-а, СЕЛЕК-а и путем официра за везу, док је у 2020. години размењено 5.251 порука које се односе на ирегуларне миграције.

На основу прикупљених информација израђени су ефикасни извештаји анализе ризика у циљу распоређивања граничних полицајаца на критичним тачкама уласка и ирегуларног изласка из Републике Србије.

У циљу сузбијања ирегуларних миграција током 2019. године, спроведена је једна међународна акција „ДУНАВ 4“ у којој су учествовали Аустрија, неколико чланица Европске Уније, више земаља Југоисточне Европе, представници агенција ЕВРОПОЛ-а и ИНТЕРПОЛ-а, којом је руководио FRONTEX. Најзначајнији резултати које су у оквиру акције постигнуте од стране полицијских службеника регионалних центара Управе граничне полиције су: откривено или спречено 669 ирегуларних миграната у ирегуларном преласку државне границе; откривено и одузето 323.500 ЕВРА; откривено је и одузето 34 фалсификована или злоупотребљена документа; откривено одређена количина опојних дрога и психоактивних супстанци.

Током 2020. године спроведене су три међународне акције „НОМАД 2020“ у организацији „SELEC MIRAGE“, затим „ДУНАВ 5“ и међународна акција у организацији „RAILPOL“ која је спроведена у циљу подизања нивоа безбедности на железницама.

Током реализације међународне акције „НОМАД 2020“, чији је главни циљ било прикупљање обавештајних информација које могу помоћи у истрагама кријумчарења и илегалних прелазака државних граница, начина транспорта и нових рута откривено је или спречено 1.498 ирегуларних миграната у ирегуларном преласку државне границе, када су идентификована 4 лица која су кријумчарила мигранте за које је поднета кривична пријава због извршења кривичног дела из члана 350. КЗРС и откривено је и одузето 20 фалсификованих или злоупотребљених документа;

У Међународној акцији „ДУНАВ 5“, којом је руководио FRONTEX, активно учешће узели су полицијски службеници регионалних центара граничне полиције Управе граничне полиције. Циљ акције био је спровођење појачаних мера на спречавању ирегуларних миграција, кријумчарења људи, откривање и спречавање свих облика прекограничног криминала, злоупотребе докумената, откривање фалсификованих исправа и јачање међународне сарадње земаља учесница које су погођене феноменом ирегуларних миграција.

Најзначајнији резултати Републике Србије у току трајања акције су следећи: откривено или спречено 1.188 ирегуларних миграната у ирегуларном преласку државне границе, када су идентификована 3 лица која су кријумчарила мигранте за које је поднета кривична пријава

због извршења кривичног дела из члана 350. КЗРС; откривено је и одузето 23 фалсификована или злоупотребљена документа; откривено и одузето 99.400 ЕВРА; откривено и одузето 2.420 литара нафтних деривата; откривено и предато надлежним органима 62 примерка ретких птица (*Uraeginthus bengalus*); откривено одређена количина опојних дрога и психоактивних супстанци.

Полицијски службеници регионалних центара Управе граничне полиције реализовали су међународну акцију „RAILPOL“, у циљу подизања нивоа безбедности на железници, сузбијања ирегуларних миграција, откривању лица – ирегуларних миграната који сакривени покушавају да на незаконит начин пређу државну границу, у теретним возовима. У току трајања једнодневне акције, од стране полицијских службеника регионалних центара граничне полиције, остварени су контакт са радницима ЈП „Железнице Србије“ а у сарадњи са полицијским службеницима линије рада „странци и сузбијање ирегуларних миграција“ подручних полицијских управа на железничким граничним прелазима - железничким, током акције су контролисали 7 железничких станица и 65 теретних возова. Приликом трајања акције коришћени су метал детектори, телескопска огледала и дрон, а откривено је 20 ирегуларних миграната који су одустали од незаконитог преласка.

У периоду од 28.10. до 07.11.2019. године на делу територије Републике Србије уз државну границу према Републици Северној Македонији, у оквиру програма DCAF, спроведена је Заједничка операција „ПРЕШЕВО 2019, која је имала за циљ сузбијање свих видова прекограничног криминала, укључујући и сузбијање ирегуларних миграција и кријумчарења људи. Приликом реализације активности у заједничкој операцији коришћена је техничка опрема и стечена су практична знања и вештине припадника граничне полиције у прикупљању обавештајних информација везних за сузбијање наведених видова прекограничног криминала. Током операције су обављани разговори са ирегуларним мигрантима у циљу прикупљања оперативних података у циљу спречавања ирегуларних миграција и откривена су 3 кријумчара и 83 ирегуларна мигранта у дубини територије, док је 136 ирегуларна мигранта спречено у покушају преласка државне границе из правца Републике Северне Македоније.

Поред представника Министарства унутрашњих послова и Управе граничне полиције, у операцији су учествовали и полицијски службеници из 9 држава и представници 3 међународне организације: 2 представника Аустрије, 2 Албаније, 5 Босне и Херцеговине, 2 Северне Македоније, 1 Молдавије, 3 Црне Горе, 2 Словеније, 2 Бугарске, 2 Хрватске, 5 представника DCAF-а и по 1 представник EUROPOL-а и FRONTEX-а. Један од основних циљева Заједничке операције био је сузбијање ирегуларних миграција.

У току 2019. године од стране полицијских службеника у покушају незаконитог преласка државне границе спречено је укупно 20.221 лице од чега је 4.990 лица ухваћено у покушају незаконитог преласка државне границе, док је 15.231 лице одустало након уочавања органа обезбеђења државне границе, док је у 2020. години укупно спречено 38.226 лица, од чега је 22.572 непосредно спречен покушај незаконитог преласка државне границе, док су 15.654 резултати превентивног деловања органа обезбеђења државне границе.

Због извршеног кривичног дела Недозољен прелаз државне границе и кријумчарења људи из члана 350 Кривичног Законика Републике Србије, током 2019. године поднето је укупно 157 кривичних пријава, против 218 лица. Од укупног броја 99 кривичних пријава поднето је против такси возача или лица која су организовано превозили ирегуларне мигранте преко територије Републике Србије.

Полицијски службеници су током 2020. године поднели су укупно 134 кривичне пријаве, против 179 лица. Од укупног броја 42 кривичне пријаве поднете су против такси возача или лица која су организовано превозили ирегуларне мигранте преко територије Републике Србије.

Током 2019. године, због учињеног кривичног дела из чл. 350 Кривичног законика Републике Србије првостепено је осуђено укупно 203 лица. За 165 лица изречена је казна затвора, док су за 38 лица изречене условне осуде. Током 2020. године, због учињеног истог кривичног дела првостепено је осуђено укупно 164 лица, и то 147 лица на казну затвора, 1 лицу је изречена новчана казна, док је за 16 лица у првостепеном поступку изречено 16 условних осуда.

Такође, током 2019. године, од стране полицијских службеника поднето је 1.330 прекршајних пријава против ирегуларних миграната, због незаконитог уласка на територију Републике Србије, од којих су 23 поднете за улазак на територију Републике Србије за време трајања забране, док је за 6.775 лица донето Решење о враћању.

У току 2020. године због незаконитог преласка државне границе, односно незаконитог боравка поднето је укупно 1.544 прекршајних пријава против ирегуларних миграната, од којих су 44 поднете за улазак на територију Републике Србије за време трајања забране, док је донето укупно 12.547 Решења о враћању.

Од стране полицијских службеника у току 2019. године у апликацију АФИС која је у надлежности Министарства унутрашњих послова Републике Србије, унети су биометријски подаци за укупно 19.1986 лица – ирегуларних миграната или странаца који су изразили намеру да поднесу захтев за азил у Републици Србији, док је током 2020. године у исту апликацију унето укупно 13.140 лица.

На основу закључка Владе Републике Србије 05 број: 48-8267/2020 од 22.10.2020. године, о усвајању текста Финансијског споразума између Европске комисије у име Европске уније, с једне стране и Републике Србије, коју заступа Влада Републике Србије, с друге стране, за финансирање Програма "Специјална мера за јачање капацитета Републике Србије за реаговање у ефикасном суочавању са појачаним мешовитим миграционим токовима", од 16. јануара 2021. године, спроводе се активности на државној граници Републике Србије према Републици Бугарској и на државној граници Републике Србије према Републици Северној Македонији. Пројекат подразумева ангажовање контингената полиције, земаља чланица Европске уније и то на границама Републике Србије према Републици Бугарској, где је ангажован полицијски контингент чешке полиције са седиштем у Пироту и на границама Републике Србије према Републици Северној Македонији, где су ангажовани полицијски контингенти мађарске и аустријске полиције са седиштем у Врању.

Дана 29.09.2020. године на основу члана 4. Закона о полицији (Службени гласник РС број 6/16, 24/18 и 87/18), члана 17. став 4. и члана 24. став 2. Закона о Влади (Службени гласник РС бр 55/05, 71/05 испр., 101/07, 65,08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14-УС, 44/14 и 30/18 - др. закон), министар унутрашњих послова је донео Упутство о стандардним оперативним процедурама за поступање према ирегуларним мигрантима и странцима који изразе намеру да поднесу захтев за азил.

У оквиру Министарства за рад, запошљавање борачка и социјална питања (МРЗБСП), Инспекторат за рад свакодневно врши инспекцијске надзоре на градилиштима на целој територији Републике Србије. Врло често, на градилиштима, на одређеној територији, врше се и појачани инспекцијски надзори и то по принципу тзв. „ротације“, јер их врше инспектори рада који иначе не раде на територији која се контролише.

Надлежност инспекције рада у области радних односа и безбедности и здравља на раду, те према томе и поступак инспекцијског надзора, је исти на свим градилиштима. Током 2019. године, инспектори рада су на градилиштима у Републици Србији највише затицали радно ангажоване држављане Румуније, Турске, Индије, Италије, Албаније, Републике Српске, Пољске, Хрватске и Молдавије.

Инспекција рада је само на једном градилишту у Новом Саду, приликом 3 извршена надзора у фази извођења грубих грађевинских радова током 2018. године затекла више од 1.000 радно ангажованих држављана Румуније без радних дозвола.

Инспекција рада је приликом извршених инспекцијских надзора на градилиштима у Београду, Нишу, Врању, као и на Златибору, затицала радно ангажоване држављане Турске, више од 500, од којих 315 радно ангажованих турских држављана није имало дозволе за рад, а 101 није имао регулисан радно-правни статус и није био пријављен на обавезно социјално осигурање.

Такође, инспекција рада затекла је више од 100 држављана Индије на градилиштима изградње Коридора 11, као и на градилишту реконструкције и изградње брзе пруге Београд – Нови Сад – Суботица, од којих је само неколико имало обезбеђене дозволе за рад у Републици Србији.

На основу расположивих података Инспектората за рад за 2020. годину, инспектори рада су приликом 78 извршених инспекцијских надзора затекли укупно 1.039 радно ангажованих страних држављана, од којих послодавци за 765 страних држављана нису обезбедили дозволе за рад у Републици Србији.

Највише је затечено радно ангажованих држављана Републике Турске – 790, од којих послодавци за 618 нису обезбедили радне дозволе. Такође, инспектори рада су код 24 контролисана послодавца затекли 147 држављана Народне Републике Кине, од којих је 119 радило без претходно обезбеђене радне дозволе. Код три послодавца, затечен је 21 држављанин Републике Индије, од којих за 11 држављана Републике Индије послодавац није обезбедио радне дозволе.

Инспектори рада су против послодавца због извршених прекршаја из области Закона о запошљавању странаца, који су се односили на радно ангажовање страних држављана без претходног прибављања радних дозвола, као и због прекршаја из области Закона о раду и Закона о централном регистру обавезног социјалног осигурања, који су се односили на радно ангажовање страних држављана без закључених уговора о раду и без поднетих пријава на обавезно социјално осигурање, поднели 51 захтев за покретање прекршајног поступка.

Након извршене контроле на градилиштима где су затечени страни држављани без радних дозвола, извештавано је Министарство унутрашњих послова, ради предузимања мера из своје надлежности.

Највише радно ангажованих држављана Републике Турске без обезбеђених радних дозвола инспектори рада су затекли на градилиштима изградње станова за припаднике снага безбедности, изградње пословно-стамбених објеката у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Краљеву. Највише радно ангажованих држављана Републике Кине без обезбеђених радних дозвола, затечено је на градилиштима изградње пословно-стамбених објеката у Београду и изградње тунела Лаз у Чачку.

Пројекат „Јачање капацитета Инспектората за рад и подизање свести грађана у циљу сузбијања рада на црно“ покренут је 8. септембра 2017. године потписивањем уговора СРБ-17-0013 између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Амбасаде Краљевине Норвешке у Републици Србији и трајао је до 7. јануара 2019. године. Пројекат је финансирало Министарство спољних послова Краљевине Норвешке у укупном износу од 528.128 евра, првенствено је био усмерен на медијску кампању којом се истичу негативне последице непријављеног рада. Медијска кампања је започета у јануару 2018. године и састоји се из постављеног веб сајта пројекта на адреси www.recineradunacрно.rs на ком се налазе информације о пројекту, позитивном радном законодавству у Републици Србији, као и обрасци за пријаву послодаваца који радно ангажују непријављена лица. Присуство на интернету је додатно појачано и ажурним вођењем страница на друштвеним мрежама Facebook, LinkedIn и Youtube. Осим интернета, кампања се спроводила и на телевизијама са националном фреквенцијом, емитовањем спотова, дељењем информативних летака и брошура. Овај информативни аспект пројекта показао се веома успешним, што се закључује кроз огроман број пријава, рада на црно“ од почетка спровођења кампање, од којих је велика већина основаних пријава. Осим овог аспекта, којим се едукују грађани о својим правима, фокус пројекта је и на јачању капацитета Инспектората за рад. У свих 27 управних округа Републике Србије одржани су тренинзи намењени додатној едукацији инспектора за рад. Одрађена је и набавка ИТ опреме која је потребна инспекторима приликом вршења теренских инспекција.

Пројекат „Брза интеграција на тржиште рада држављана трећих земаља, азиланата, избеглица и чланова њихових породица“ у ком је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије партнер на пројекту и финансира се средствима из ЕУ програма за запошљавање и социјалне иновације (EaSI). Координатор пројекта је градска управа Милана, а учествују још и представници градова: Берлин, Штокхолм, Мадрид и Беч. Укупна средства предвиђена пројектом су 2.739.441,05 евра, а за активности МРЗБСП издвојено је 127.402,58 евра. Период реализације од 01.02.2018. до 31.01.2021. године, а циљ пројекта је креирање модела интервенције који ће тражиоцима азила, избеглицама, њиховим породицама и особама које траже међународну заштиту на основу Женевске конвенције као и корисницима супсидијарне заштите омогућити да постану активни део економског и друштвеног живота земље домаћина. Кључне активности су израда апликације за информисање тражилаца азила и избеглица о правима и обавезама у Републици Србији у приступу азилној процедури, образовању и запошљавању; размена искустава о укључивању на тржиште рада; одржавање инфо дана у азилним и прихватним центрима и осмишљавање и реализација програма обука за азиланте и тражиоце азила (српски језик и ИТ).

Проблеми, закључци, препоруке: Активности у оквиру овог посебног циља су делимично реализоване, односно реализоване су посредно, кроз друге активности Министарства унутрашњих послова, Комесеријата за избеглице и миграције и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у оквиру њихових редовних послова и надлежности, те иако су значајне и као такве представљају напредак и унапређење послова у области сузбијања ирегуларних миграција, посредно су допринеле реализацији прописаних активности, те у том смислу, у извештајном периоду нису израђени документи који су наведени као показатељи реализације активности. Приликом израде будућих

стратешких докумената неопходно је дефинисати активности у складу са реалним капацитетима органа који буду опредељени као носиоци активности и исте формулисати тако што ће се јасно дефинисати одговорност органа јавне власти за конкретну активност (носилац активности), у складу са надлежностима носиоца и партнера у реализацији. Активности везане за усклађивање рада организација цивилног друштва са државном политиком у области миграција, такође нису реализоване као резултати активности ове Стратегије, већ су посредно реализоване, учешћем државних органа и организација, пре свега запослених у Министарству унутрашњих послова Републике Србије и Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије и Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања у обукама и семинарима везаним за препознавање културолошких разлика миграната, тренинзима са темом заштита миграната и унапређењу заштите менталног здравља миграната, деце, ЛГБТ особа, идентификација девојчица без пратње, присуства права и услуга миграната, као и разумевања феномена кријумчарења, које су организоване од стране међународних организација (ИОМ; УНХЦР и др.), односно организација цивилног друштва (група 484). У том смислу, у будућности је значајно наставити активности на стандардизацији рада организација цивилног друштва, применом добре праксе, пре свега држава чланица ЕУ, и утврђивању разлика између хуманитарног рада у односу на системску подршку организација цивилног друштва ирегуларним мигрантима у смислу социјалног, медицинског, образовног или другог вида подршке.

3.2.2 ПОСЕБАН ЦИЉ 2. Системски унапређени капацитети људских ресурса у области супротстављања ирегуларним миграцијама

На оперативном нивоу дана 01.01.2019. године, ступио је на снагу нови Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова. Усвајањем Правилника у Управи граничне полиције успостављена је, између осталог и Служба за границу, Одељење за анализу ризика, Канцеларија за азил и Служба за странце. Формирањем Службе остварен је напредак у смислу јачања људских и институционалних капацитета за примену законодавства у области, како легалних тако и пре свега ирегуларних миграција, на начин да је на централном нивоу омогућена примена прописа, унапређење и координација активности у овим областима. Служба за странце обухватала је два Одељења и то: Одељење за странце и Одељење за прихват и смештај странаца. У оквиру Одељења за странце формиран је Одсек за сузбијање ирегуларних миграција.

Изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Министарству унутрашњих послова, дана 27. септембра 2019. године, формирано је Одељење за сузбијање ирегуларних миграција. Полазна основа за формирање овог Одељења је проактивни приступ Министарства унутрашњих послова Републике Србије у циљу испуњења дела активности из Акционог плана Стратегије, као и активности из Акционог плана за поглавље 24, потпоглавље Миграције, а у циљу јачања система спречавања и сузбијања илегалних миграција у Републици Србији, међународну сарадњу у овој области и националну координацију, са акцентом на сарадњи различитих организационе јединице Министарства унутрашњих послова.

Узимајући у обзир миграционе токове и предвиђајући континуирани миграторни притисак на Републику Србију, обавезе Управе граничне полиције у погледу спровођења Стратегија и Акционих планова у овој области, као и чињеницу да је сузбијање ирегуларних миграција од стратешког интереса за Републику Србију, као земље кандидата за чланство у ЕУ, интензивирани су активности на сузбијању илегалних миграција у новоформираној Служби за странце. Одељење за сузбијање ирегуларних миграција одговорно је за радње које предузимају организационе јединице граничне полиције, усмерава и надгледа рад регионалних полицијских управа, предлаже мере и планира активности

на побољшању полицијске праксе у вези са питањима ирегуларних миграција. Поред тога, организује, спроводи и директно учествује у међународним и регионалним акцијама на пољу сузбијања ирегуларних миграција.

Такође, поред постојећег Прихватилишта за странце у Падинској Скели, формирано је и Прихватилиште за странце у Пландишту и Прихватилиште за странце у Димитровграду. У оквиру пројекта МАДАД предвиђено је проширење постојећих капацитета Прихватилишта за странце у Падинској Скели изградњом још једног објекта, који ће бити повезан са постојећим и у ком ће смештајни капацитет бити повећан за још 60 места. Укупан смештајни капацитет након завршетка објекта чија је изградња започета почетком септембра 2020. године а предвиђени рок завршетка је до краја 2021. године (до када је продужено трајање овог пројекта) биће 110 места.

Када је реч о објектима Прихватилишта за странце у Пландишту и Димитровграду, исти су од стране Министарства унутрашњих послова од Међународне организације за миграције (ИОМ-а) преузети у децембру 2019. године, а по преузимању настављени су радови на обезбеђивању техничких услова за смештај странаца у ове објекте који су, у складу са пројектом, препознати као претприхватни центри за регистрацију миграната. У овом тренутку још увек није дошло до смештаја држављана трећих земаља у ове објекте из техничких разлога. Планирано је да, након завршетка пројекта МАДАД (крај 2021. године) за ове објекте буде извршене пренамена и да буду стављени у режим појачаног полицијског надзора. Смештајни капацитет у оба објекта је по 100 лежајева.

У Прихватилишту за странце у Падинској Скели систематизовано је и распоређено 37 полицијска службеника, будући да је након завршеног курса у Центру за основну полицијску обуку у Сремској Каменици примљено 14 полазника курса на радно место гранични полицајац. У Прихватилиштима за странце у Пландишту распоређена су 2 (систематизовано је 7 радних места), док у Прихватилишту за странце у Димитровграду тренутно распоређено 5 полицијских службеника (систематизовано је 8 радних места).

У оквиру Службе за границу формирано је 8 Регионалних центара, који у свом саставу имају 40 станица граничне полиције и 83 гранична прелаза.

На нивоу регионалних центара Управе граничне полиције и Станице граничне полиције у Београду и Нишу формиран су Одсеци за борбу против прекограничног криминала и ирегуларних миграција, у Полицијској Управи за град Београд у Управи за странце, у оквиру Одељења за контролу предузетих мера према странцима, сузбијање ирегуларних миграција и оперативне послове, формиран је Одсек за сузбијање ирегуларних миграција, у подручним полицијским управама у Новом Саду и Нишу формирана су Одељења за странце и сузбијање ирегуларних миграција, док су у осталих 24 подручне полицијске управе формиран Одсеци за странце и сузбијање ирегуларних миграција.

У марту 2019. године усвојен је Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Комесаријату за избеглице и миграције. Комисија Владе Републике Србије за дала је сагласност за попуњавање 15 радних места. Како би се обезбедили одговарајући административни капацитети унутрашња организација Комесаријата је измењена на начин да се максимално искористе постојећи ресурси и прилагоде потребама тренутних миграторних кретања кроз Републику Србију. Комесаријат је припремио Посебан програм обука према коме се обезбеђују обуке за запослене. Додатно, у складу са потребама посла и релевантношћу понуђених тренинга, Комесаријат учествује и у тренинзима које организују други органи, међународне институције или НВО.

Инфраструктура за прихват повећаног прилива миграната на територију Републике Србије се континуирано унапређује. Трошкови и потребе се редовно прате и процењују, а лакшем управљању доприносе и различити алати развијени за потребе Комесаријата. Република Србија издваја значајна средства за потребе миграната. Међутим, не постоји реална могућност да самостално поднесе терет повећаног транзита ирегуларних миграната преко њене територије. Кроз блиску сарадњу са ЕУ, до сада је заједнички обезбеђено функционисање прихвата миграната. Тренутни капацитети износе 6.000 места у објектима погодним за дуже задржавање и додатних 20% резервних места у објектима намењеним краћем задржавању. У сарадњи са ЕАСО, Комесаријат за избеглице и миграције развија механизме за континуирано праћење и евалуацију услова прихвата, а у сарадњи са УНХЦР их редовно мери и објављује извештаје о стању у центрима.

Средства за реконструкцију и опремање новог центра за азил су обезбеђена у оквиру пројекта ИПА 2014 „Проширење постојећих капацитета за смештај тражилаца азила“. Уговори за радове, надзор и набавку су потписани у децембру 2018. Године. На овај начин ће се унапредити услови смештаја у делу војног комплекса Бора Марковић у Обреновцу који је дат Комесаријату у циљу обезбеђивања довољних капацитета. Поред овога, обезбеђена су и средства из МАДАД фонда за унапређење услова смештаја у центрима, а која се имплементирају преко ИОМ-а. У складу са процедуром програмирања ИПА средстава, Министарство за европске интеграције је поднело предлог пројекта за финансирање у оквиру Финансијског споразума за ИПА 2019 - 2020. године.

Смештајни капацитети се континуирано унапређују како би се усагласили и са ЕАСО стандардима.

Проблеми, закључци, препоруке: Континуирано се врши праћење миграционих токова и подизање капацитета Министарства унутрашњих послова и Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије у случају великог прилива ирегуларних миграната, како у институционалном смислу, тако и у смислу спровођења неопходних обука за поступање са ирегуларним мигрантима. Имајући у виду сложеност и мултисекторску сарадњу у области ирегуларних миграција, неопходно је наставити са подизањем броја запослених, као и опредељивањем неопходних финансијских средстава из буџета, посебно у случају великог прилива ирегуларних миграната. У том смислу, као најзначајни резултат системског унапређења капацитета људских ресурса у области супротстављања ирегуларним миграцијама оцењује се успостављање два нова Прихватилишта за странце у Димитровграду и Пландишту, где ће се смештати лица које је потребно удаљити у земљу порекла, и који имају статус објекта под појачаним полицијским надзором који су у надлежности Министарства унутрашњих послова. У том смислу, неопходно је да се након успостављања ових објеката додатно систематизују и попуне радна места у тим објектима која су неопходна за несметано функционисање истих, а у циљу несметаног прихват и смештај ирегуларних миграната које је потребно принудно удаљити са територије Републике Србије. Такође је неопходно наставити са попуњавањем радних места у Комесаријату за избеглице и миграције, нарочито у Одељењу за координацију послова у центрима за азил и прихватним центрима. Обезбеђивање одговарајућих обука за све ангажоване службенике је кључно за управљање миграционим токовима усклађено са међународним стандардима.

3.2.3. ПОСЕБАН ЦИЉ 3. Обезбеђена подршка у систему заштите, посебно за рањиве групе ирегуларних миграната

С обзиром да су транзитне миграције кроз Републику Србију по својој природи мешовите, односно велики проценат миграната припада категорији која испуњава услове за међународну заштиту и потиче из земаља из којих долазе избеглице, предвиђена активност која се односи на усклађеност услова у објектима за смештај са стандардима прихвата које је препоручио ЕАСО се спроводи континуирано. У случају масовног прилива примењују се хуманитарним SPHERE стандарди. Услови у свим центрима се редовно надгледају заједно са УНХЦР-ом, а извештај о профилима центра објављен је на веб страници Комесаријата. Кључни захтеви који се прате су:

- **Смештај** - све локације имају приступ јавном превозу, продавници за дневне потребе и јавним службама попут поште. У већини центара постоји организована примарна здравствена служба, као и присуство локалног центра за социјални рад. У свим центрима постоји одвојени простор за спавање и заједнички простор, трпезарије и простор за различите окупационе, образовне и неформалне активности. Да би се осигурала породична приватност, постоје центри намењени породицама и центри намењени смештају самаца. Два центра су намењена само смештају малолетника без пратње. Чишћење заједничких просторија и санитарног простора обезбеђује Комесаријат, док корисници воде рачуна о хигијени у својим собама. Сви објекти су опремљени одговарајућим комуникационим уређајима (WiFi интернет је бесплатан). Обезбеђени су тоалети и купатила са топлем водом у складу са наведеним стандардима. Због великог броја корисника (више од 58.000 нових долазака у центре током 2020. године) одржавање објеката захтева значајна финансијска средства.

- **Прехрамбени и непрехрамбени производи** - у свим центрима обезбеђују се три obroка, од којих су два топла obroка. Сва храна је хигијенски контролисана и испуњава стандарде прописаног квалитета. Узимају се у обзир посебни културолошки захтеви. Непрехрамбени артикли, попут средстава за личну хигијену редовно се дистрибуирају, док се одећа дистрибуира у складу са расположивошћу.

- **Пружање информација** - све информације у вези са кућним редом, механизмом жалби, приступа поступку азила, АВР-ом и другим релевантним темама пружају се штампаним или видео материјалима.

- **Идентификација особа са посебним потребама** - континуирана идентификација особа са посебним потребама обавеза је службеника за пријем, од самог пријема, па током целог периода боравка. На основу идентификације рањивих категорија, лица се даље упућују у надлежну службу, углавном у локални центар за социјални рад.

- **Образовање, психосоцијалне и рекреативне активности** - Сва деца су уписана у основну школу, док упис у средњу школу са собом носи велики број препрека које произилазе пре свега због њиховог врло кратког задржавања. Психолошку подршку пружа Министарство здравља у свим центрима, а различите професионалне и рекреативне активности пружају се у складу са расположивим ресурсима.

Због сталног миграционог притиска на прихватни систем, већина средстава потребних за несметан рад прихватних центара обезбеђују се из ИПА фондова и то кроз специјалне мере. Тренутно Комесаријат спроводи два пројекта под називом „ЕУ подршка управљању миграцијама у Србији - услуге пријема и заштите“, фаза I и II, финансирана кроз специјалне мере.

Ковид епидемија

Након ширења SARS-CoV-2 у суседним земљама, Комесаријат је увео низ мера како би спречио ширење вируса КОВИД 19 међу мигрантима смештеним у центрима. Прописана је Директива комесара за запослене, као и Упутство за кориснике на основу Националног протокола за поступање у случају појаве КОВИД 19. Подигнути су критеријуми за хигијенски стандард и започето је информисање и едукација корисника о значају и превенцији болести. Велики број добровољаца међу мигрантима подржавао је особље Комесаријата у спровођењу превентивних мера. Одржани су координациони састанци са свим установама примарне здравствене заштите и заводима за јавно здравље на чијим територијама се центри налазе. Додатни материјал за личну и колективну хигијену, дезинфекцију, маске и рукавице обезбеђени су за запослене и кориснике. Избијањем епидемије у Србији и увођењем мера од стране Владе дошло је до повећања броја смештених особа и преоптерећености центара. У време проглашења ванредног стања на територији Републике Србије 15. марта, у центрима је било смештено 5912 особа. До краја ванредног стања достигнут је највећи број од 9105 смештених особа. Да би обезбедио ванрдени смештај за све особе, Комесаријат је унапред повећао капацитете за смештај у редовним објектима претварајући неке заједничке просторе у спаваонице, као и обезбеђивање шатора за краћи боравак. Поред тога, обезбеђен је и ванредни смештај у расположивим шаторима. Набављени су и пуштени у рад додатни раб-холови укупног капацитета 560 кревета. Поред тога, за потребе Комесаријата идентификоване су још две локације за успостављање објеката за хитни смештај на Миратовцу и Моровићу. Преносиви тоалети и санитарни контејнери су купљени како би се обезбедили потребни санитарни стандарди. Све време, неометано водоснабдевање, као и довољан број тоалета били су на располагању свим смештеним лицима, док су приступ топлој води и тушевима били обезбеђени у најкраћем периоду. Током првог епидемијског таласа није било случајева КОВИД 19 у прихватним центрима, док је након укидања мера било 22 потврђена случаја до краја 2020. године.

Просечан број смештених особа у 2019. години је био 3.327, а у 2020. години био је 5993. Највећи број смештених био је у априлу 2020. за време ограничења кретања због епидемије, када је стопа попуњености износила 147%.

Активности које се односе на припремљеност за случај масовног прилива се спроводе у континуитету. План реаговања за случај масовног прилива миграната се редовно ажурира у складу са актуелном ситуацијом на годишњем нивоу. Кроз пројекат "Регионална подршка управљању миграцијама који је осетљив на потребе заштите на Западном Балкану и турској" одржана је иницијална обука о ЕАСО методологији кризног планирања. У оквиру друге фазе овог пројекта, предвиђена је даља обука службеника који припремају план реаговања.

Од почетка масовног прилива миграната отворено је 14 прихватних центара који обезбеђују прихват и смештај миграната. Заједно са пет центара за азил, укупни капацитет је 6000 кревета, уз деодатних 10% за ванредне ситуације. Након наглог повећања броја смештених особа у марту 2020. године изазваног затварањем граница и ограничењем кретања због пандемије, овај број је повећан на 20%, а успостављена су два привремена центра шаторског типа како би се могло сместити више од 9000 миграната за време ванредног стања услед епидемије КОВИД. Након укидања рестриктивних мера, два привремена центра су затворена (од којих је један могуће користити и даље), док је центар у Димитровграду у стању приправности. Преосталих 18 центара је у потпуности оперативно.

Већини миграната је потребна нека врста подршке, углавном психосоцијалне, старатељске подршке или чак опсежног рада са децом, женама, девојкама и децом без пратње и раздвојеном децом, малолетника без пратње која су жртве тортуре, трговине људима, насиља у породици или занемаривања. С тим у вези, према релевантном правном оквиру, социјалне службе су дужне да понуде старатељску заштиту, заступање у свим процесним случајевима према Породичном закону, као и помоћ и координацију са другим релевантним службама (азил, правосуђе,

здравство, образовање, запошљавање, итд.). Посао социјалног радника подразумева знање, вештине и емпатију како би се извршила почетна и дубинска анализа сваког појединачног ризика, снаге и слабости, сачинио свеобухватан и координиран план подршке сваком појединцу и извршили и/или надгледали пружање потребних услуга. У миграционом контексту то је још теже, јер социјалне службе Републике Србије углавном имају територијалну надлежност, а мигранти обично остају на једном месту релативно кратко, као и то да језичка баријера представља озбиљан изазов за ефикасне напоре у заштити. У том погледу, донаторска подршка представља кључни елемент у ефикасној заштити миграната и иста обезбеђује ресурсе (кадровске, финансијске, логистичке, координационе и знање) да Република Србија адекватно одговори на потребе мигрантске популације. Користи су дугорочне с обзиром на то да се систем упознаје са ризицима, изазовима и потребама миграционих токова и прилагођава се чињеници да је за миграције потребно извршити одговарајућа нормативна, финансијска и организациона прилагођавања како би могло да се ефикасно и ефективно пружају услуге у складу са потребама корисника. У том смислу, у области социјалне заштите од почетка мигрантске кризе обучено је неколико стотина људи и припремљено за рад са мигрантском популацијом, тако да сада постоји значајан професионални кадар који се може користити за рад у државним органима и другим националним и међународним организацијама.

Током 2020. године на територији Републике Србије просечно је било присутно 362,25 малолетника и малолетника без пратње (максимално 691, најмање 133), од којих је просечно 35 било смештено у установама социјалне заштите. У већини случајева индиковане су вишеструке рањивости и потребан је специјализовани приступ како би се ојачала њихова отпорност и/или припремили за интеграцију, добровољни повратак у земљу порекла или спајање породице. У 2020. години било је око 60.000 нових долазака, од којих је 10% деце, 5% жена и преко 2.000 малолетника и малолетника без пратње од којих је 122 било смештено у 5 прихватилишта за малолетнике без пратње (три државна и два НВО). Имајући у виду ситуацију са пандемијом COVID-19 и чињеницу да су у земљи постојала тромесечна ограничења, број малолетника без пратње је сличан ономе из 2019. године (у просеку 371,92), што значи да се кретање малолетника без пратње повећало за најмање 20-30%, али је било инхибирано ограничењима кретања на свим рутама. Такође, МРЗБСП увело је посебне заштитне мере за све кориснике и особље у институцијама социјалне заштите у циљу заштите од ширења заразе. Центри за социјални рад донели су око 1.500 решења о старатељству и имале преко 16.000 различитих интервенција са мигрантима које укључују: процену ризика и стања корисника, интервјуе, породично саветовање, заступање штићеника у поступцима азила, судским поступцима, праћење штићеника приликом здравствених интервенција, транспорта, спајање породице, пружање психосоцијалне подршке, подршка мерама интеграције, помоћ у интеграцији на тржиште рада, подршка деци и породицама у образовању, организација других образовних и стручних обука, слободне активности, бригаа о деци у установама социјалне заштите за смештај корисника, идентификација и заштита жртава трговине људима и жртава родно заснованог насиља и многи други послови. На крају 2020. године око 600 малолетника без пратње је остало и даље под старатељством центара за социјални рад.

Свакодневно више од 100 професионалних и помоћних радника у систему социјалне заштите је ангажовано у раду са мигрантима. То су: водитељи случаја, старатељи, социјални радници, теренски социјални радници, васпитачи, теренски координатори и особље МРЗБСП. Они пружају ефикасну и ефективну организацију и координацију на терену и омогућавају приступ услугама свим корисницима у складу са стандардима Агенције ЕУ за подршку азилу (EASO) за смештај и пријем миграната и малолетника без пратње. Једна део је ангажован преко пројеката, док је други део стално запослено особље.

Пандемија COVID-19 представља нови изазов за све службе у Србији, укључујући и оне укључене у управљање миграцијама. Иако су ограничења кретања и ванредно стање укинута почетком маја, и даље важе посебне здравствене мере заштите, посебно у центрима за смештај малолетнике без пратње са посебним фокусом на заштиту најугроженијих група, попут деце. МРЗБСП испоручује додатне количине заштитне опреме за све установе и особље социјалне заштите који раде са мигрантима, спроводећи додатни преглед особља и корисника, као и тестирање и превентивну изолацију у случају сумњи или потврђеног контакта са зараженим особама. Није било случајева заразе међу мигрантима и малолетника без пратње у било ком објекту до последњег квартала 2020. године, а ниједног случаја заразе међу мигрантима смештеним у установама социјалне заштите. Главни проблеми су недостатак адекватног смештаја за позитивне на присуство КОВИД-19 или оних који чекају резултате PCR теста, као и њихов транспорт. Такође, немају све установе за смештај малолетника без пратње одговарајуће услове за изолацију корисника, а постоји и недостатак медицинског особља.

У току 2019. године, у установама социјалне заштите за смештај малолетних миграната без пратње у Београду било је смештено укупно 65 малолетних миграната. У смештајним објектима у Нишу било је смештено укупно 138 малолетних миграната.

У току 2020. године, у установама социјалне заштите за смештај малолетних миграната без пратње примењиване су посебне мере заштите од ширења вируса COVID-19, тако да ниједан случај заразе није забележен међу малолетницима. У установама за смештај у Београду било је смештено укупно 46 малолетних миграната. У смештајним објектима у Нишу било је смештено укупно 45 малолетних миграната.

Поред три институције у систему социјалне заштите, постоје и две које воде организације цивилног друштва које такође смештају малолетнике искључиво на основу одлуке центара за социјални рад, под чијим су стручним надзором. То су Језуитска служба за избеглице „Integration House Pedro Arupe“ у Београду са капацитетом за смештај 15 особа и „Сигурна кућа“ (Border free) у Лозници са капацитетом за смештај 14 особа. У Кући за интеграцију Педро Арупе је током 2020. године било смештено укупно 16 малолетника, док је у Сигурној кући било смештено 21 малолетника током истог периода. Током 2020. године у пет установа за смештај малолетника без пратње је смештено укупно 122 малолетника. Поред горе поменутих установа, највећи број малолетника био је смештен у центрима за азил у Боговађи и Сјеници.

У децембру 2019. године отпочео је пројекат „Подршка ЕУ у управљању миграцијама у Србији – Унапређење смештајних капацитета, социјалне заштите и приступа образовању“ (Специјална мера 6), као наставак пројекта „Наставак подршке за повећање и унапређење капацитета за управљање мигрантском кризом у РС – МАДАД 2“. Трајање пројекта је 18 месеци (планира се продужетак за додатна 3 месеца – до октобра 2021).

Најбитније активности на пројекту су:

- агажовање стручног и помоћног особља за установе социјалне заштите и МРЗБСП (ангажовано чланова јединице за управљање пројектом и регионалних координатора који су задужени за управљање, координацију и надзор над спровођењем активности; запошљавање додатног професионалног и стручног особља у установама социјалне заштите (наведена лица су привремено ангажовани радници који обављају своје послове у складу са законима који уређују област социјалне и породично-правне заштите); на терену је ангажовано 4 водитеља случаја, 9 професионалних старатеља и 24 теренска стручна радника у 16 центара за социјални рад, затим 18 васпитача у три установе социјалне

заштите, 1 радник у Центру за заштиту жртава трговине људима, 1 преводилац за арапски језик и један за енглески језик, као и 11 помоћних радника. Поред тога Јединица за управљање пројектом има 4 члана и тим од 5 регионалних координатора. Укупно је преко пројекта ангажована 78 особа. Посебан допринос Пројекта су регионални координатори који у претходним пројектима које је спроводило МРЗБСП у контексту координације миграцијама нису постојали. Ангажована лица на терену имала су преко 16.000 интервенција у периоду од 13.12.2019. године до 31.12.2020. године и још 2.389 других активности;

- покривање свих текућих трошкова установама за смештај малолетних миграната без пратње (тренутно укупно 40 места за смештај (30 за дечаке и 10 за девојчице), 30 нових места треба пустити у рад у Заводу за васпитање деце и омладине у Београду. У пројекту директно учествују Завод за васпитање деце и омладине Београд (15 места), Завод за васпитање омладине Ниш (15 места) и Дом „Јован Јовановић - Змај“ – ЦЗДО/Звечанска (10 места) – од 13.12.2019. године до 31.12.2020. године на смештају је било 85 малолетника са проведених 8.305 смештајних дана. Поред тога у истом периоду у прихватилиштима којима руководе партнерске организације било је смештено још 37 малолетника, што је укупно 122 у 2020. години. У истом периоду извршено је 5.028 процеса идентификације малолетника, транспортовано је 1.358 пре свега уз подршку Комесаријата за избеглице и миграције и међународних партнера, али и сопственим ресурсима;

- снабдевање горивом за потребе рада установа са мигрантима (учествује 17 установа социјалне заштите);

- финансирање инфраструктурних радова ради повећања/побољшања услова смештајних капацитета установама за смештај. Потпуно је реновирана јединица за смештај у Водоводској (ЗВДО БГД) и повећан је смештајни капацитет за 100% (са 15 на 30). Вредност радова је 93.000 евра из пројекта и 4.400.000 динара из Буџета Републике Србије, преко Канцеларије за јавна улагања. Обезбеђен је нови катао на пелет у ЗВО Ниш (13.000 евра) и очекује се реновирање ове установе у 2021. години (процењена вредност радова око 45.000 евра);

- финансирање трошкова смештаја и исхране запослених.

МРЗБСП је потписало споразуме о сарадњи са 20 установа социјалне заштите о сарадњи на спровођењу пројектних активности. Споразум о имплементацији између ИОМ и МРЗБСП потписан је у марту 2020. године. Укупан процењени трошак за првих 12 месеци пројекта износи око 900.000 евра (око 52% предвиђеног буџета), а у плану је продужење пројекта до 30.09.2021. године.

Мониторинг посете су изузетно користан инструмент којим се олакшава међуинституционална комуникација, пружа подршка установама социјалне заштите (али и другима) у раду са мигрантима и обезбеђује ефикасност у спровођењу законских надлежности и пројектних задатака и активности. Захваљујући мониторинг посетама омогућава се олакшана комуникације пре свега између ангажованих људи на терену и регионалних координатора, а самим тим бржи проток информација. Такође, мониторинг посете су од круцијалног значаја за управљачку јединицу која на тај начин додатно врши надзор и контролу над реализацијом пројектних активности. У 2020. години организовано је 21 мониторинг посета са више од 50 посећених институција, центара за социјални рад и прихватних центара.

Како би се остварила ефикасна координација са свим ангажованим теренским радницима, старатељима, водитељима случаја и васпитачима, регионални координатори су развили моделе комуникације са пројектно ангажованим радницима који подразумевају дневно, недељно и

месечно извештаваће. Регионални координатори су у непрекидној комуникацији са ангажованим лицима на терену и пружају им стручну и благовремену подршку. Захваљујући брзом протоку информација и директном укључивању у решавање појединачних случајева на терену, могуће је мапирати потребе, квалитет заштите и капацитете система у координацији миграцијама. Управљачка јединица, захваљујући подрбној статистици коју израђују регионални координатори, успешно врши дистрибуцију средстава са пројекта и одговара на свакодневне изазове. Регионални координатори редовно учествују и на координационим састанцима о заштити миграната са представницима других пружалаца услуга.

Захваљујући партнерима, пре свега УНХЦР и невладиној организацији ИДЕАС (Центар за истраживање и развој друштва) МРЗБСП успело је да организује низ обука, радионица и тренинга за ангажована лица на терену у циљу њихове едукације, пружања квалитетније социјалне заштите осетљивим категоријама, али и размене искустава међу колегама. Због епидемиолошке ситуације, већина обука се одржала путем различитих интернет платформи.

У оквиру Пројекта „Регионална подршка у заштити осетљивих миграција на Западном Балкану и Турској“, ИПА II – фаза 2, активности МРЗБСП су: обуке радника центара за социјални рад на тему добровољни повратак (AVRR) малолетника, обуке радника центара за социјални рад на тему рада са рањивим категоријама, стручна подршка центрима за социјални рад у раду са малолетним мигрантима без пратње и осталим рањивим категоријама, јачање старатељске заштите малолетним мигрантима без пратње (ангажовање 2 професионална старатеља), подршка Националној служби за запошљавање у виду превођења за потребе рада са мигрантском популацијом.

Од стране министра унутрашњих послова донето је Упутство о стандардним оперативним процедурама за поступање према ирегуларним мигрантима и странцима који изразе намеру да поднесу захтев за азил, које је ступило на снагу дана 29.09.2020. године. У ставу 5 наведено је поступање према рањивим категоријама странацама, које гласи: „У поступку према ирегуларним мигрантима/странцима који изразе намеру да поднесу захтев за азил води се рачуна о специфичној ситуацији особа са посебним потребама, као што су малолетници, лица потпуно или делимично лишена пословне способности, деца одвојена од родитеља или старатеља, особе са инвалидитетом, старе особе, труднице, самохрани родитељи са малолетном децом и лица која су била изложена мучењу, силовању или другим тешким облицима психолошког, физичког или сексуалног насиља. У наведеном случају ирегуларни мигрант/странац који изрази намеру да поднесе захтев за азил се упућују надлежним службама (Центар за социјални рад, центри за здравствену заштиту, Центар за заштиту жртава трговине људима итд.) ради заштите њихових права”.

Од значаја за заштиту посебно рањивих група миграната наводимо да је током новембра 2018. године усвојен Закон о бесплатној правној помоћи који се примењује од октобра 2019. године који као „*ex lege*“ корисника права на бесплатну правну помоћ наводи и тражиоце азила и жртве трговине људима без обзира на материјалне критеријуме.

У другој половини 2019. године запослени у Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије, распоређени на радна места теренских радника у Центрима за прихват миграната похађали су обуке: Заштита миграната, Културна медијација, Права непратене и раздвојене деце миграната, Стандарди очувања и добробити корисника.

У оквиру МАДАД пројекта, за 35 полицијских службеника организован је тренинг „Културна медитација-културне разлике“ у организацији ИОМ-а.

Проблеми, закључци, препоруке: Приликом израде будућих стратешких докумената потребно је предвидети реализацију активности које се односе на даљу подршку рањивих група ирегуларних миграната кроз различите пројекте међународних организација, или организација цивилног друштва. Такође, у циљу заштите малолетника без пратње, а у складу са анализом потребних смештајних капацитета, исте проширити у циљу адекватне заштите ове категорије ирегуларних миграната, са посебним освртом на обавезу одређивања привремених старатеља за малолетнике без пратње, приликом сваког појединачног поступања надлежних органа према малолетним лицама. Такође, неопходно је наставити рад на изградњи капацитета установа социјалне заштите за пружање услуга мигрантској популацији, посебно центара за социјални рад, те предузети активности у наставку обезбеђивања пројектног финансирања система социјалне заштите након 31.12.2021. године (након завршетка Специјалне мере 7).

3.2.4 ПОСЕБАН ЦИЉ ПОСЕБАН ЦИЉ 4. Враћање ирегуларних миграната у земљу порекла из земље транзита

У оквиру Службе за странце, од почетка 2019. године систематизовано је Одељење за прихват и смештај странаца, а које сачињавају Одсек за прихват и смештај странаца, Прихватилиште за странце у Падинској Скели, Димитровграду и Пландишту. Прихватилиште за странце је дефинисано одредбама Закона о странцима као објекат под појачаним полицијским надзором и као објекат за смештај странаца којима није дозвољен улазак у Републику Србију или за које је донето Решење о враћању или протеривању, а која није могуће одмах удаљити у земљу порекла. Станцима које је потребно принудно удаљити доносе се Решење о смештају у Прихватилиште, у складу са одредбама Закона о странцима доноси подручна полицијска управа према месту затицања странца, односно гранична полиција.

Законом о странцима су прописани услови због којих се странцима може одредити смештај и боравак у Прихватилишту, а који се односе на постојање ризика да странац неће бити доступан надлежном органу за спровођење принудног удаљења (risk of absconding), односно уколико странац омета или избегава припрему за враћање. Против решењу о одређивању боравка у Прихватилишту може се изјавити тужба Управном суду у року од 8 дана од дана пријема решења. Приликом смештаја странца коме је одређен боравак у Прихватилишту, примењују се одредбе Правилника о кућном реду и правилима боравка у Прихватилишту, којим су прописана његова права и обавезе за време боравка у Прихватилишту, као и кућни ред и правила боравка приликом боравка у Прихватилишту („Службени гласник РС“ бр. 42/2018).

У складу са Законом о странцима, Заштитник грађана врши надзор над поступком принудног удаљења. Сарадња са Заштитником грађана се оцењује као изузетно успешна. У том смислу у току 2019. године било је 8 посета Заштитника грађана Прихватилишту за странце у Падинској Скели, а у 2020. години 17 посета. Приликом сваке посете достављани су Извештаји о извршеном надзору и дате препоруке за даље унапређење услова смештаја и принудног удаљења странца из Републике Србије. Након сваког извештаја од стране Министарства унутршњих полова достављани су одговори на дате препоруке у смислу обавештавања Заштитника грађана о мерама које је МУП предузео у циљу прихватања препорука и евентуалних разлога због којих је по некој од препорука поступање остављено за каснији период. Заштитник грађана

је, у складу са својим овлашћењима током 2019. године био присутан у 8 реализација принудног удаљења за 22 лица, док је током 2020. године био присутан у 17 реализација принудног удаљења за 39 лица.

Након прибављања путне исправе или путног листа за реализацију повратка странца смештеног у Прихватилиште, односно по добијању сазнања о тачном датуму контакта са органима суседних држава о примопредаји лица, странац који се удаљава обавештава се одмах на језику који разуме или се оправдано може претпоставити да га разуме штићеник. У складу са препоруком Заштитника грађана, ово обавештење се доставља странцу неколико дана раније од дана предвиђеног за удаљење, како би лице имало довољно времена да се психички припреми за повратак.

Такође, уколико штићеник изрази жељу да контактира некога од чланова породице у земљи порекла, лицу се омогућава да телефонским путем да контактира жељено лице. У случајевима када је била потребна психо - социјална и медицинска подршка ради припреме принудног удаљења ангажовани су здравствени радници надлежних здравствених установа. Приликом спровођења принудног удаљења полицијски службеници имају законски основ за употребу средстава за везивање као физичке снаге али се исте веома ретко примењују јер се исцрпљују сви могући ресурси како би лице сарађивало у спровођењу поступка враћања.

У Прихватилиште за странце у Падинској Скели, током 2020. године у редовне посете долазили су представници Београдског центра за људска права (укупно 8 пута), док су за 6 лица пружали правну подршку смештеним лицима.

У периоду од 01.01. до 31.12.2019. године у Прихватилиште за странце одређен је смештај за 151 страног држављанина, од чега највише држављана Туниса (28), Алжира (24), Кине (16), Авганистана (13), Индије (11), Либије (8), Сирије (7), БиХ (6), Ирана (4), Црне Горе (4), Турске (4), Марока (3), Бангладеша (3), Пакистана (3), Палестине (2), Мали (2), по једно лице из Македоније, Гвинеје, Ирске, Египта, Албаније, Француске, УАЕ, Украјине, Немачке, Румуније, Камеруна, осталих(2). Од укупног броја лица у Прихватилишту за странце је било смештено и 13 особе женског пола (8,6%), 2 малолетна лица, као и 23 ирегуларна мигранта који долазе из миграционо високо ризичних подручја, односно из Ирака, Авганистана и Сирије.

Такође, у периоду од 01.01. до 31.12.2020. године у Прихватилиште за странце смештено је, укупно 200 страних држављанина од чега највише држављана Авганистана (73), Турске (39), Сирије (13), Пакистана (12), Ирана (12), Ирака (9), Северне Македоније (6), БиХ (4), Либије (3), Алжир (3), Либија (3), Палестина, Сомалија, Хрватска и Црна Гора (по 2 страна држављанина), држављани Индија, Тунис, Мароко, Словачка, Немачка, Румунија и Бугарска (по једно лице).

Број страних држављана који су смештени у Прихватилиште а који долазе из миграционо високо ризичних подручја, односно из Ирака, Авганистана и Сирије је повећан, а у 2020. години, примљено је 39 странаца са ових подручја. Такође, од укупног броја смештених страних држављана 11 (5,5%) су биле особе женског пола. У складу са одредбама Закона о странцима које регулишу смештај малолетника у Прихватилиште за странце у извештајном периоду било је смештено 7 лица.

Када је реч о асистираним добровољном повратку, током 2019. године у сарадњи са ИОМ у Београду, из Прихваталишта за странце у Падинској Скели у земљу порекла враћена су 2 страна држављанина и то 1 држављанин Алжира и 1 држављанин Индије, ток је у 2020. години кроз овај програм враћено такође 2 лица и то 1 држављанин Украјине и 1 држављанина Авганистана.

У сарадњи са страним ДКП током 2019. године прибављено је 12 путних листова неопходних за повратак станаца у земљу порекла, док је у 2020. години прибављено 38 путних листова за повратак у земљу порекла.

У складу са Споразумима о реадмисији, у току 2019. године, од стране иностраних надлежних достављено је укупно 1.991 захтева за преузимање држављана Републике Србије, од којих је за 1.585 захтева достављена сагласност за преузимање, док за 404 захтева није достављена сагласност, а поступци по два захтева су обустављени. У наведеном периоду укупно је достављено 1.203 захтева за преузимање држављана трећих држава, од којих је за 877 захтева дата сагласност, а за 326 није дата сагласност, а у 2019. године од стране овог Министарства, иностраним органима упућен је један захтев за преузимање сопственог држављанина за који је добијена сагласност и 287 захтева за преузимање држављана трећих држава, од којих је за 174 захтева добијена сагласност, а за 113 није добијена сагласност. У току 2020. године, у складу са споразумима о реадмисији од стране иностраних надлежних органа достављено је укупно 1.570 захтева за преузимање држављана Републике Србије, од којих је за 1.191 захтев достављена сагласност за преузимање, а за 374 захтева није достављена сагласност, а поступци по пет захтева су обустављени.

Током 2020. године укупно је достављено 2.632 захтева за преузимање држављана трећих држава од којих је за 2.306 захтева дата сагласност, за 325 није дата сагласност, а поступак по једном захтеву је обустављен. У току 2020. године од стране овог Министарства иностраним органима упућено је 8 захтева за преузимање сопствених држављана од којих је за 7 захтева добијена сагласност, а за један захтев није добијена сагласност као и 1.213 захтева за преузимање држављана трећих држава, од којих је за 1.005 захтева добијена сагласност, за 170 захтева није добијена сагласност, а за 38 захтева нису добијени одговори.

Током 2019. године није било лица која су враћена по споразуму о реадмисији, док је у 2020. години реализовано 84 захтева за спровођење реадмисије.

Од стране Министарства унутрашњих послова у току 2019. године, спроведено је укупно 46 страних држављана до граничних прелаза са суседним државама, ради удаљења са територије Републике Србије, док је током 2020. године спроведено укупно 56 страних држављана. Такође, уз пратњу два полицијска службеника Прихваталишта за странце, у земљу порекла враћен је држављанин Турске.

Република Србија развија нормативни и институционални оквир за спровођење асистираним добровољног повратка. Влада је усвојила Уредбу о утврђивању Програма за подршку добровољног повратка странаца за период од 2019. до 2021. године. Комесаријат у складу са Програмом и у сарадњи са ИОМ-ом обезбеђује прикладне информације како би се што више лица укључило у програм добровољног повратка. У сарадњи са ИОМ обезбеђују се прикладне информације како би се што више лица укључило у програм добровољног повратка. Свим лицима која су се пријавила за асистирани добровољни повратак, а у земље у којима је то безбедно, Комесаријат за избеглице и миграције у складу са Уредбом о Програму за подршку добровољног повратка обезбеђује материјалне услове до организовања повратка, а у складу са својим надлежностима у

оквиру годишњег програма ИПА 2019 - 2020, кроз Специјалну меру 6, обезбеђена су средства за асистирани добровољни повратак у оквиру директног уговора са ИОМ-ом. Кроз пројекат, поред трошкова превоза обезбеђује се и једнократна финансијска помоћ за повратнике. У свим Центрима за азил и Прихватно-транзитним центрима доступни су постери и други видови информативног материјала којим се мигранти могу упознати са могућностима за асистирани добровољни повратак.

У току 2019. године, преко програма асистираног добровољног повратка у земљу порекла вратило се 193 ирегуларна мигранта.

Након потпуног застоја услед пандемије, од септембра 2020. године је поново почела реализација асистираног добровољног повратка. У извештајном периоду за повратак се пријавило 61 лице, а враћено је 30 лица (Тунис 9, Ирак 5, Молдавија 3, Пакистан 2, Египат 2, Кенија 2, Авганистан 1, Албанија 1, Иран 1, Русија 1, Мароко 1, ДР Конго 1 и Турска 1).

У оквиру процеса асистираног добровољног повратка, Комесаријат за избеглице и миграције у сарадњи са ИОМ-ом континуирано спроводи информативне кампање према лицима која се у Републици Србији налазе у незаконитом боравку. У свим центрима доступни су постери и други видови информативног материјала којим се мигранти могу упознати са могућностима за асистирани добровољни повратак. Инфо сесије се редовно одржавају.

Проблеми, закључци, препоруке: Непостојање услова за повратак у земљу порекла ирегуларних миграната којима је наложено да напусте територију Републике Србије, представља један од проблема са којим се суочава Република Србија. Потребно је радити на јачању прекогранчне сарадње са суседним земљама, јачању сарадње са дипломатско конзуларним представништвима земаља одакле долазе ирегуларни мигранти у циљу прибављања путних докумената, те на јачању контроле кретања и боравка странаца. Такође потребно је наставити са системским унапређењем реализације Споразума о реадмисији и повратка у земљу преходног уласка ирегуларних миграната у односу на земље у окружењу. Систематизовати и попунити радна места у Регионалним центрима граничне полиције и у линијама рада странци и сузбијање ирегуларних миграција у подручним полицијским управама, посебно на територијама Суботице, Кикинде и Сомбора, као и у Прихватилишту за странце у Димитровграду и Пландишту, а у случају великог прилива ирегуларних миграната обезбедити одговарајућа финансијска средства. С обзиром на непостојање одговарајућих споразума о реадмисији са кључним земљама порекла и отежаног спровођења принудног удаљења, неопходно је наставити са јачањем капацитета за планирање и спровођење програма асистираног добровољног повратка, посебно када је реч о укључивању Министарства унутрашњих послова у програм асистираног добровољног повратка, што подразумева и даљу разраду и примену Стандардних оперативних процедурае (СОП) за асистирани добровољни повратак и реинтеграцију који је развијен у оквиру пројекта "Подршка успостављања система азила осетљивог на потребе заштите на ЗБ и Турској", као и доношење нове Уредбе Владе Републике Србије о утврђивању Програма за подршку добровољног повратка странаца.

Циљ 1: Ослабљени фактори подстицаја ирегуларних миграција унутар територије Републике Србије

Мера/активност	Носиоци активности и партнери	Показатељи активности	Рок за реализацију	Извештај о спровођењу дефинисаних активности	Проблеми у процесу спровођења	Предлози за решавање проблема
1.1. Обезбедити ефикаснији инспекцијски надзор у запошљавању, смештају, транспорту како би се повећала идентификација ирегуларних миграната	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарство финансија.	Израђена анализа и план релокације и оптимизације ресурса за ефективније спровођење инспекције	Континуирано	Активност делимично реализована. У оквиру Министарства за рад запошљавање, борачка и социјална питања, Инспекторат за рад врши ad hoc инспекцијске надзоре на градилиштима. Инспектори рада су против послодавца због извршених прекршаја из области Закона о запошљавању странаца, који су се односили на радно ангажовање страних држављана без претходног прибављања радних дозвола, подносили прекршајне пријаве, као и због прекршаја из области Закона о раду и Закона о централном регистру обавезног социјалног осигурања, који су се односили на радно ангажовање страних држављана без закључених уговора о раду и без поднетих пријава на обавезно социјално осигурање.	Активности су делимично и посредно спроведене, без израђене анализе и плана релокације и општимизације ресурса за ефективније спровођење инспекције у циљу реализације дефинисаног циља од стране свих препознатих носилаца активности.	Активности је неопходно дефинисати у складу са постојећим капацитетима надлежних органа и исте формулисати исте на начин да је прецизно дефинисано који орган јавне власти је одговоран за појединачну активности, а у складу са надлежностима носиоца активности и партнера у реализацији.
	Инспекције надлежних министарстава Партнери: инспекције на нивоу локалних самоуправа и локални савети за миграције	Израђен пројекат за појачан надзор и повећан број инспекцијских пријава за пружање услуга ирегуларним мигрантима	Континуирано	Активност није реализована.		
1.2. Ускладити рад организација цивилног друштва са државном политиком у области миграција	Канцеларија за сарадњу са цивилном друштвом и чланице Радне групе за	Израђен план ангажовања ОЦД у супротстављању ирегуларним миграцијама, Комуникациона	Континуирано	Активност није реализована. План ангажовања ОЦД у супротстављању ирегуларним миграцијама и Комуникациона стратегија није израђена Посредно кроз редовне контакте државних	Један од проблема у реализацији ове активности је непостојање јасне разлике између хуманитарног рада и системске подршке	Наставити започете активности на стандардизацији рада организација цивилног друштва применом добре праксе, пре свега држава чланица ЕУ.

	спровођење стратегије Партнери: организације цивилног друштва	стратегија.		органа и организација са ОЦД, независно од прописаних активности, координација са организацијама цивилног друштва одвијала се на локалном нивоу у оквиру центара за смештај миграната и у оквиру редовних састанака који се организују са свим организацијама и институцијама присутним у центру. На националном нивоу координација се остваривала кроз групе које се баве различитим проблемима миграната (група за ментално здравље, група за заштиту од родно заснованог насиља, група за заштиту деце). Са УНИЦЕФ-ом је развијен документ Преглед мера за очувањедобробити корисника са фокусом на спречавању експлоатације и злоупотребе, који делимично успоставља процедуру и за организације цивилног друштва	организација цивилног друштва ирегуларним мигрантима у смислу социјалног, медицинског, образовног или друго вида подршке ирегуларним мигрантима.	
1.3. Обезбедити хоризонтално повезивање државних органа	Комесаријат за избеглице и миграције Партнери: Министарство унутрашњих послова, Министарство одбране, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Државни органи укључени у супротстављање ирегуларним миграцијама координисано спроводе активности	2019. 2020.	Активност реализована. Координација рада државних органа обавља се на различитим на различитим нивоима, као и у оквиру различитих сектора. На високом политичком нивоу, координација је обезбеђена кроз Радну групу за решавање мешовитих миграционих токова. Радна група се састаје по потреби. У току 2019. године није било састанака, док се у 2020. години Радна група сатајала једном. На оперативном нивоу координација се обавља кроз следеће радне или координационе форуме: -техничка радна група за праћење миграционих токова -радна група коју чине редставници државних органа који имају надлежности у области миграција и која прикупља податке и објављује их у Миграционом профилу Републике Србије –		

			<p>један састанак;</p> <p>-Координациона група за заштиту здравља миграната – једном месечно;</p> <p>-Координациона група за заштиту менталног здравља миграната, одржана 2 редовна и 7 ванредних састанака;</p> <p>- Координациона група за заштиту деце, три састанка – одржана 3 састанка;</p> <p>-Радна група за брзу интеграцију миграната на тржиште рада, одржан један састанак.</p> <p>Додатно координација се обавља и у оквиру различитих управљачких тела програма и пројекта.</p> <p>На нивоу локалних самоуправа, у свим општинама/градовима у којима се налазе центри за азил или прихватни центри, све надлежне службе координирају своје активности.</p> <p>Акелијус - пројекат који заједнички спроводе Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Кирс и Уницеф са циљем подршке у учењу школској деци, програм учења енглеског језика и обуку за рад дигиталних библиотека, координација једном недељно.</p> <p>Од 2020. године успостављен посебан тим регионалних координатора чији је основни задатак да координира радом установа социјалне заштите у раду са мигрантском популацијом, врши мониторинг спровођења активности, као и да координира активности са осталим релевантним актерима на терену.</p>	
--	--	--	--	--

<p>1.4. Унапредити комуникацију и повећати информисање јавности и миграната о активностима на супротстављању ирегуларним миграцијама</p>	<p>Државни органи који су чланови Радне групе за спровођење стратегије Партнери: Међународна организација за миграције, делегација Европске уније у Републици Србији</p>	<p>Састав и број реализованих активности Радне групе (састанци, анализе и сл.) Повећан број заједничких саопштења, једнообразне поруке</p>	<p>2019. 2020.</p>	<p>Активност делимично реализована.</p> <p>У току 2019. године одржана су два састанка Посебне радне групе ради примене активности предвиђене Стратегијом, док је у току 2020. године одржана су четири састанка Посебне радне групе, од којих су два састанка ужег састава Радне групе.</p> <p>Нису споровођене системске анализе и израђена заједничка саопштења у вези са наведеном активности.</p> <p>У току 2020. године комуникација је углавном усмерена на превенцију ширења заразе у мигрантској популацији.</p>	<p>Један од проблема у реализацији ове активности је постојање антимигрантске кампање на друштвеним мрежама, која је значајно порасла у току извештајног периода, пре свега из разлога пласирања лажних вести.</p>	<p>Појачати активности и ускладити рад свих органа везаних за комуникацију према јавности када је у питању супротстављање ирегуларним миграцијама.</p>
--	---	---	------------------------	---	--	--

			2019/2020	<p>У оквиру Пројекта "Подршка управљању информацијама, комуникацијама и планирању капацитета у суочавању са мигрантском кризом" припремљен је одговарајући информативни материјал за лица смештена у објектима.</p> <p>Пројекат „Јачање капацитета Инспектората за рад и подизање свести грађана у циљу сузбијања рада на црно“ покренут је 8. септембра 2017. године потписивањем уговора СРБ-17-0013 између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Амбасаде Краљевине Норвешке у Републици Србији и трајао је до 7. јануара 2019. године. Пројекат је финансирало Министарство спољних послова Краљевине Норвешке и првенствено је био усмерен на медијску кампању којом се истичу негативне последице непријављеног рада.</p>		
--	--	--	-----------	--	--	--

Циљ 2: Системски унапређени капацитети људских ресурса у области супростављања ирегуларним миграцијама

Мера/активност	Носиоци активности и партнери	Показатељи активности	Рок за реализацију	Извештај о спровођењу дефинисаних активности	Проблеми у процесу спровођења	Предлози за решавање проблема
2.1.Обезбедити оптималну структуру запослених у складу са одређеним	Министарство унутрашњих послова	Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у	2019/2020	У оквиру Министарства унутрашњих послова дана 23.09.2019. године донета је измена акта о систематизацији, којим је образована нова организациона јединица	Услед рестриктивног запошљавања, било је потребно	Систематизовати и попунити радна места у Прихватилишту

<p>максималним бројем запослених за Министарство унутрашњих послова</p>		<p>Министарству унутрашњих послова.</p>		<p>– Одељење за сузбијање ирегуларних миграција, у чијем саставу се налази и Одсек за сузбијање ирегуларних миграција.</p> <p>Такође, поред постојећег Прихватилишта за странце у Падинској Скели, формирано је и Прихватилиште за странце у Планишту и Прихватилиште за странце у Димитровграду.</p> <p>У оквиру Службе за границу формирано је 8 Регионалних центара, који у свом саставу имају 40 станица граничне полиције и 83 гранична прелаза.</p>	<p>додатно време за одобрење за повећан број радних места, као и за њихово попуњавање.</p> <p>Проблем ограничења броја запослених у јавном сектору, као и рестрикције буџета у 2020. години услед ситуације са пандемијом резултирали су да није било новог запошљавања и да су радна места и даље упражњена.</p>	<p>за странце у Димитровграду и Планишту, како би у оквиру истих било могуће извршити прихват и смештај ирегуларних миграната које је потребно принудно удаљити са територије Републике Србије.</p> <p>Максимално ефикасно спроводити процедуре које омогућавају ново запошљавање.</p>
<p>2.2. Попунити радна места (пријем/прерасподела) у складу са систематизованим радним местима</p>	<p>Министарство унутрашњих послова Комесаријат за избеглице и миграције</p>	<p>Повећан број запослених на пословима ирегул. миграција</p>	<p>Континуирано</p>	<p>Активност делимично реализована.</p> <p>У Прихватилишту за странце у Падинској Скели систематизовано је и распоређено 37 полицијска службеника, будући да је након завршеног курса у Центру за основну полицијску обуку у Сремској Каменици примљено 14 полазника курса на радно место гранични полицајац. У Прихватилиштима за странце у Планишту распоређена су 2 (систематизовано је 7 радних места), док у Прихватилишту за странце у Димитровграду тренутно распоређено 5 полицијских службеника (систематизовано је 8 радних места).</p>	<p>веза: претходна активност</p>	<p>веза: претходна активност</p>

		Повећан број запослених на пословима од значаја за прихват миграната и асистирани добровољни повратак	2019.	У марту 2019. године усвојен је Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Комесаријату за избеглице и миграције.. Формирано је Одељење за координацију послова у центрима за азил и прихватним центрима.		
			2020.	У извештајном периоду није било новог запошљавања.		
2.3. Унапредити компетенције запослених на пословима ирегуларних миграција	Министарство унутрашњих послова, Комесаријат за избеглице и миграције, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	Израђен План обука Министарства унутрашњих послова	Континуирано	Активност реализована.		
		Израђен План обука Комесаријата за избеглице и миграције	Континуирано	У складу са упутством о Стандардним оперативним процедурама за профилисање, преглед и регистрацију ирегуларних миграната и Програмом обуке за полицијске службенике који предузимају мере и радње према мигрантима у Републици Србији, 01 број 770/18-5, од 19.02.2018. године, континуирано у 2018., 2019. и 2020. години реализована је обука са полицијским службеницима Управе граничне полиције.		
		Број запослених који је похађао планиране обуке	Континуирано			
		Израђени извештаји о евалуацији спроведених обука	Континуирано			

		<p>Број реализованих екстерних обука у складу са препорукама из анализе Број запослених који је похађао екстрне обуке из анализе Број запослених који је похађао екстрне обуке</p>		<p>мигрантим са успехом је завршило 1.459 службеника свих служби укључених у Интегрисано управљање границом (ИУГ)</p> <p>У 2020. години, обуку на тему Стандардне оперативне процедуре за профилисање, преглед и регистрацију ирегуларних миграната, завршило је 177 полицијских службеника УГП.</p>		
				<p>Запослени и ангажовани у Комесаријату за избеглице и миграције у току 2019. године похађали су следеће обуке: Обуке о културолошким разликама; Тренинг о заштити миграната и мигранткиња у Републици Србији; Обуке о заштити и унапређењу менталног здравља избеглица, тражилаца азила и миграната у Србији, превенцији сагоревања на послу и секундарне трауматизације; Унапређивању вештина управљања у кризним ситуацијама; Унапређивању вештина комуникације; Заштита миграната; Вештине комуникације, Напредни Ексел, Културна медијација - културне разлике, Права непраћене и развојене деце миграната у Републици Србији, Обука за коришћење апликације и базе података КИРС.</p>		

			<p>Такође у току 2020. године запослени и ангажовани у Комесаријату похађали су следеће обуке: Семинар ЛГБТИ+особе у миграцији, оргназатор ЦРПЦ.; Коришћење апликације и базе података КИРС-а, организатор ИОМ; Обука за пројекат Акелијус, организатор Уницеф; Идентификација девојчица без пратње, организатори БППРМ, Уницеф и Инфорпарк; Фасилитаторске вештине, организатор ГИЗ Приступ правима и услугама миграната од РЗН-а, организатор Атина; Приступ правима и услугама миграната од РЗН-а, организатор Атина; Обука за запослене у центрима за азил, организатор КИРС; Водич за комуникацију са медијима, оргнаизатор КИРС; Ирегуларне миграције – разумевање феномеа кријумчарења миграната, Организатор Група 484.</p> <p>Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (МРЗБСП) редовно спроводи обуке и тренинге за све раднике у систему социјалне заштите који раде са мигрантском популацијом.</p> <p>Током 2019. године реалозоване су следеће обуке: „Минимални стандарди за заштиту деце у организацији ИОМ-а, предавачи УНИЦЕФ-а“, Уводна обука за теренске раднике у организацији ИОМ-а и УНХЦР-а у вези азила и миграције; Обука „Заштита жртава трговине људима“ (у организацији ИОМ-а и Центра за заштиту трговине људима); Обука под називом „Упознавање са смерницима за заштиту и унапређење менталног здравља избеглица, тражилаца азила и миграната“ у организацији ПИН-а; „Практичари у борби против трговине људима II“ у организацији Атине; Обуке под називом “Борба против трговине људима, родно засновано насиље“ и „Алкохолизам, главни узроци, последице и индикатори“ у организацији МИНРЗС и ИОМ-а; Обука под називом „Процедуре и безбедност теренских радника за</p>	
--	--	--	---	--

			<p>рад са малолетним мигрантима без пратње“ у организацији МРЗБП; Обука „Културна медијација - Културне разлике; Обука за тренере у организацији ИОМ-а уз подршку Швајцарске Конфедерације, у сарадњи са МРЗБСП под називом „Унапређење квалитета пружања услуга психосоцијалне подршке мигрантима у рањивом положају у Србији“; обука која се односи на вођење случаја у Републичком заводу за социјалну заштиту у организацији РЗСЗ; обука под називом „Размена искустава о изазовима рада са мигрантима/тражиоцима азила“, у организацији Групе 484.</p> <p>У току 2020. године службеници МРЗБСП присуствовали су следећим обукама „Унапређење квалитета пружања услуга психосоцијалне подршке мигрантима у рањивом положају у Србији“ у организацији ИОМ-а и Републичког завода за социјалну заштиту; Семинар под називом „ЛГБТИ + особе у миграцији” у организацији ЦРПЦ-а; обука под називом „Јачање система дечје заштите деце избеглица без пратње“ у организацији УНХЦР-а и ИДЕАС-а; „Обезбеђивање најбољег интереса деце без пратње током идентификације, регистрације и краткотрајног смештаја“ организовао ИДЕАС и УНХЦР; обука под називом “Приступ правима и услугама за избеглице, мигранте и тражиоце азила у заштити од родно заснованог насиља са посебним освртом на жене и децу”, као и обука под називом „Заштита менталног здравља помагача током пандемије, управљање стресом, превенција сагоревања и секундарне трауматизације“ у организацији ПИН-а.</p> <p>У децембру месецу 2020. године, одржани су он лине тренинзи.</p>		

Циљ 3: Обезбеђена подршка у систему заштите, посебно за рањиве групе ирегуларних миграната

Мера/активност	Носиоци активности и партнери	Показатељи активности	Рок за реализацију	Извештај о спровођењу дефинисаних активности	Проблеми у процесу спровођења	Предлози за решавање проблема
3.1. Ускладити постојеће капацитете за смештај миграната у центрима за азил и прихватним центрима са стандардима Канцеларије Европске уније за подршку систему азила (EASO)	Комесаријат за избеглице и миграције	Прилагођена инфраструктура и обезбеђене услуге у складу са EASO стандардима	Континуирано	<p>2019. година</p> <p>У Комесаријату за избеглице и миграције смештајни капацитети се континуирано унапређују како би се усагласили и са EASO стандардима (Смернице Европске агенције за подршку систему азила о условима пријема: оперативни стандарди и индикатори). Од укупно 40 EASO стандарда, тренутно су 23 стандарда у потпуности (100%) испуњена у свим прихватним и центрима за зил. Када су у питању стандарди који се односе на смештај, од 20 стандарда у потпуности је испуњено 11 стандарда. Процент испуњености стандарда смештаја у 5 центара за азил је 95%, док је у 11 прихватних центара испуњеност стандарда 85%.</p> <p>Индикатори квалитета смештаја прате се на месечном нивоу у сарадњи са УНХЦР-ом и јавно су доступни (Профили центара: http://www.kirs.gov.rs/wb-page.php?kat_id=206).</p> <p>Одредбе Закона о азилу и привременој заштити које се односе на обавезу идентификације и обезбеђивања посебних гаранција за осетљиве категорије примењују се и на лица која су у ирегуларном стаусу, а смештена су у објектима Комесаријата. Усвојене су стандардне процедуре за поступање у случају идентификације лица са посебним прихватним гаранцијама и њихово упућивање на одговарајуће службе и подршку. У извештајном периоду нарочито су се издвајала малолетна лица без пратње, као и случајеви лица са менталним проблемима.</p> <p>У другој половини 2019. година укупни капацитети за смештај тражилаца азила и ирегуларних миграната чинили су 6.240 места и била су распоређена у 5 центара за азил и 13 прихватних центара.</p>	Услед немогућности да се обезбеди довољан број радионица кроз прву фазу регионалног пројекта ИПА II, активности су одложене за другу фазу чија имплементација није почела у извештајном периоду.	Поредно је унапредити пружање здравствених услуга.
		Обезбеђена средства за инфраструктуру кроз пројекте, у складу са потребама	Континуирано			
		Одржаване редовне обуке и мониторинг	Континуирано			
		Препознате потребе осетљивих категорија	Континуирано			
					Приликом израде будуће Стратегије потребно је предвидети реализацију активности које се односе на даљу подршку рањивих група ирегуларних миграната.	

			<p>Подразумевају смештај у чврстим објектима и објектима намењеним за краћи боравак миграната (рабхолови). У чврстим објектима на располагању је 6.090 места. Центар у Прешеву је поново стављен у функцију од 29.11.2019.</p> <p>На почетку 2020. године укупни капацитети за смештај тражилаца азила и ирегуларних миграната чинили су 6.240 места и била су распоређена у 5 центара за азил и 13 прихватних центара. Подразумевају смештај у чврстим објектима и објектима намењеним за краћи боравак миграната (рабхолови). У чврстим објектима на располагању је 6.090 места. Центар у Прешеву је поново стављен у функцију од 29.11.2019. године.</p> <p>Услед пандемије Covid-19 отворени су и центри: Миратовац 09.04.2019. године и Моровић 10.04.2019. године а који су потом затворени у мају месецу. Због убрзаног кретања миграната ка западним земљама, након укидања ванредног стања и тренутног умањеног броја смештених лица, привремено су у стање мировања стављени центри у Пироту дана 23.06.2020. године и у Бујановцу дана 16.06.2020. године, да би поново стављени у функцију.</p> <p>Пријем нових 1.975 лица у току првих 72 сата ванредног стања, довела је до попуњености капацитета од 147%, те је увећан број миграната смештен у објектима намењеним за краћи боравак миграната (рабхолови и шатори).</p>	
--	--	--	--	--

<p>3.2. Јачати капацитете за реаговање у случају масовног прилива ирегуларних миграната</p>	<p>Комесаријат за избеглице и миграције Партнери: Министарство унутрашњих послова, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарство одбране, Министарство здравља, Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Локални савети за миграције</p>	<p>Реализоване обуке за израду contingency плана</p>	<p>2019. година</p>	<p>Комесаријат у сарадњи са надлежним органима припрема План реаговања у случају масовног прилива миграната. Планом је дефинисан стратешки одговор Републике Србије, као и средства неопходна за његово спровођење.</p> <p>План реаговања за 2019. годину је благовремено израђен и након спровођења процедуре усвојен је 29. августа 2019. године. План се и даље израђује у складу са досадашњом методологијом усклађеном са УНХЦР-ом.</p> <p>У оквиру ИПА II регионалног пројекта "Подршка успостављања система азила осетљивог на потребе заштите на ЗБ и Турској" требало би да се обезбеди додатна подршка за развој плана у складу са ЕАСО методологијом с обзиром на значајну разлику од досадашње методологије.</p> <p>План реаговања у случају масовног прилива миграната се редовно ажурира. Планиране су додатне активности на унапређењу процеса планирања кроз регионални програм "Управљање миграцијама које је осетљиво на потребе заштите миграната".</p>		
---	---	--	---------------------	--	--	--

				<p>У току 2019. и 2020. године одржани су месечни састанци са представницима Министарства здравља, КИРС, органа управе, домова здравља, завода за јавно здравље и невладиних организација ради праћења стања у центрима за мигранте и доношења препорука за поступке или предузимање мера на отклањању насталих проблема.</p> <p>Достављање електронском поштом извештаја о стању у центрима за мигранте.</p>		
		Израђен contingency план у складу са EASO стандардима		<p>Обука о EASO методологији за израду плана реаговања је одржана од стране 2 експерта.</p> <p>У оквиру Плана активности са EASO који је усвојен у јулу 2020, посебне активности су предвиђене у циљу увођења методологије припреме плана коју примењују земље чланице.</p>		
3.3. Унапредити услуге за осетљиве категорије ирегуларних миграната	Комесаријат за избеглице и миграције и сваки државни орган у својој надлежности, уз сагласност Радне групе за имплементацију стратегије	Израђене интерсекторске процедуре за препознавање и упућивање на одговарајућег пружаоца услуге свих осетљивих категорија ирегуларних миграната	Континуирано	Активност реализована		
		Сви који имају први контакт са ирегуларним мигрантима обучени о примени	Континуирано	<p>У току 2019. године у оквиру пројекта "Подршка националном систему азила" израђен је водич за службенике укључене у азилну процедуру. Комесаријат за избеглице користи овај водич и када су у питању лица у ирегуларном положају. Такође је израђен Водич за поступање са малолетним лицима без пратње. Оба водича се примењују на недискриминатрној однови за поступање са свим смештеним лицима. Такође се примењују процедуре за поступање са жртвама трговине људима, смернице за заштиту менталног здравља миграната. Када су у питању деца школског узраста, Комесаријат се руководи смерницама издатим од стране министарства просвете, науке и технолошког развоја.</p>		

		процедуре		<p>Комесаријат је учествовао у изради Стандардних оперативних процедура за поступање са жртвама родно заснованог насиља и руководи се овим процедурама у свом раду.</p> <p>Све ове процедуре су део садржаја обуке новозапослених лица ради увођења у посао која је уврштена у посебан програм обуке Комесаријата.</p> <p>У току 2020. године, у сарадњи са Уницефами Америчком амбасадом, КИРС је у априлу 2020. објавио публикацију “Преглед мера са очување добробити корисника са фокусом на спречавање експлоатације и злоупотребе”, који обухвата регистар ризика и механизам пријављивања.</p> <p>Од значаја за заштиту посебно рањивих група миграната наводимо да је током новембра 2018. године усвојен Закон о бесплатној правној помоћи који се примењује од октобра 2019. године који као ех леге корисника права на бесплатну правну помоћ наводи и тражиоце азила и жртве трговине људима без обзира на материјалне критеријуме.</p>		
--	--	-----------	--	--	--	--

Циљ 4.: Враћање ирегуларних миграната у земље порекла и земље транзита

Мера/активност	Носиоци активности и партнери	Показатељи активности	Рок за реализацију	Извештај о спровођењу дефинисаних активности	Проблеми у процесу спровођења	Предлози за решавање проблема
4.1.Обезбедити доступност услуге конзуларних представништава земаља порекла која не постоје у Републици Србији	Министарство спољних послова Партнери: Комесаријат за избеглице и миграције Министарство унутрашњих послова	Статистички преглед лица (број и држављанство) којима је обезбеђена доступност услуге конзуларних представништава земаља порекла	Континуирано	Управа граничне полиције, Служба за странце, Одељење за прихват и смештај странаца у 2019. години омогућила је услугу издавања путног листа од стране конзуларних представништава земаља порекла странаца у 16 случајева од чега Румунија 2, Црна Гора 2, БиХ 2, Турска 3, Алжир 1, Индија 1, Кина 1, Авганистан 1, Иран 1, Немачка 1 и Египат 1, док је у току 2020. године било 15 случајева од чега Македонија 3, Турска 3, Хрватска 2, Немачка 1, БиХ 2, Словачка 1, Бугарска 1, Румунија 1 и Црна Гора 1.	Недовољан број полицијских службеника отежава процес враћања ирегуларних миграната. Неадекватна сарадња са конзларним	Систематизовати и попунити радна места у Регионалним центрима граничне полиције и у линијама рада странци и сузбијање

				Сва лица која изразе жељу да се укључе у програм асистираниг добровољног повратка упућују се на ИОМ који пружа помоћ приликом исходавања путних докумената у амбасадама земаља чија су лица држављани.	представништвима земаља миграционо високо ризичних земаља одакле најчешће долазе ирегуларни мигранти (Ирак, Авганистан, Мароко, Алжир и др)	ирегуларних миграција у подручним полицијским управама. Наставити рад на реализацији Споразума о реадмисији и повратак у земљу транзита са свим земљама у окружењу. У сарадњи са Министарством спољних послова РС унапредити сарадњу са конзуларним представништвима земаља одакле долазе ирегуларни мигранти.
			2020. У сарадњи са страним дипломатско конзуларним представништвима током 2020. године прибављено је укупно 38 путних листова за повратак у земљу порекла.			
4.2. Спровести закључене споразуме о реадмисији (Активност се реализује у оквиру Акционог плана за Поглавље 24 Правда, слобода, безбедност, препорука 1.5)	Министарство унутрашњих послова Партнери: Министарство спољних послова	Број примљених захтева за реадмисију држављана Републике Србије, држављана трећих земаља и лица без држављанства. Број одговора на примљене захтеве за реадмисију држављана Републике Србије, држављана трећих земаља и лица без	Континуирано	У току 2019. године, у складу са споразумима о реадмисији од стране иностраних надлежних достављено је укупно 1.991 захтев за преузимање држављана Републике Србије од којих је за 1.585 захтева достављена сагласност за преузимање, за 404 захтева није достављена сагласност, а поступци по два захтева су обустављени. У наведеном периоду укупно је достављено 1.203 захтева за преузимање држављана трећих држава од којих је за 877 захтева дата сагласност, а за 326 није дата сагласност. У току 2019. године од старне овог Министарства иностраним органима упућен је један захтев за преузимање сопственог држављанина		

		<p>држављанства Број упућених захтева за реадмисију</p>		<p>за који је добијена сагласност и 287 захтева за преузимање држављана трећих држава, од којих је за 174 захтева добијена сагласност, а за 113 није добијена сагласност.</p> <p>У току 2020. године, у складу са споразумима о реадмисији од стране иностраних надлежних достављено је укупно 1.570 захтева за преузимање држављана Републике Србије од којих је за 1.191 захтева достављена сагласност за преузимање, за 374 захтева није достављена сагласност, а поступци по пет захтева су обустављени. У наведеном периоду укупно је достављено 2.632 захтева за преузимање држављана трећих држава од којих је за 2.306 захтева дата сагласност, за 325 није дата сагласност, а поступак по једном захтеву је обустављен.</p> <p>У току 2020. године од старне овог Министарства иностраним органима упућено је 8 захтева за преузимање сопствених држављана од којих је за 7 захтева добијена сагласност, а за један захтев није добијена сагласност као и 1.213 захтева за преузимање држављана трећих држава, од којих је за 1.005 захтева добијена сагласност, за 170 захтева није добијена сагласност, а за 38 захтева нису добијени одговори.</p> <p>Такође, Управа граничне полиције, Служба за странце, Одељење за прихват и смештај странаца у 2019. години није имала лица која су враћена по споразуму о реадмисији док је у 2020. години имала 86 (осамдесетишест) реализованих захтева за спровођење реадмисије.</p> <p>У току 2019. године, Служба за странце, Одељење за прихват и смештај странаца имали су асистирани добровољни повратак за два лица која су била смештена у Прихватилишту за странце у Падинској Скели.</p> <p>У 2020. години извршен је такође асистирани добровољни повратак за два лица.</p>		
--	--	---	--	---	--	--

4.3.Мотивисање миграната да уђу у програм асистираниог добровољног повратка	Комесаријат за избеглице и миграције	Број додељених реинтеграционих пакета	Континуирано	<p>У периоду од јануара 2019. године до данас одржано је више од 140 инфо сесија у прихватним и центрима за азил. У првих шест месеци 2019. године, преко програма асистираниог добровољног повратка у земљу порекла вратило се 134 мигранта.</p> <p>Програми се тренутно финансирају кроз пројекат финансиран из МАДАД фонда и поред трошкова превоза обезбеђује се и једнократна финансијска помоћ за повратнике.</p> <p>Од јула до децембра 2019. године, преко програма асистираниог добровољног повратка у земљу порекла вратило се 59 миграната.</p> <p>У току 2020. године свим центрима доступни су постери и други видови информативног материјала којим се мигранти могу упознати са могућностима за асистирани добровољни повратак. Инфо сесије су редовно одржаване. Припремљен је нови видео материјал који се емитује у заједничким просторијама објекта за смештај миграната (https://youtu.be/-MqMhdrH5BQ).</p> <p>Након потпуног застоја услед пандемије, од септембра је поново почела реализација асистираниог добровољног повратка.</p> <p>У извештајном периоду за повратак се пријавило 61 лица, а враћено је 30 лица (Тунис 9, Ирак 5, Молдавија 3, Пакистан 2, Египат 2, Кенија 2, Авганистан 1, Албанија 1, Иран 1, Русија 1, Мароко 1, ДР Конго 1 и Турска 1).</p>		
		Израђен пројектни план за даље финансирање реинтеграционих пакета	Континуирано	<p>Финансирање асистираниог добровољног повратка је из националног буџета финансирано само у делу информисања и саветовања у оквиру раздела Комесаријата. Збрињавање до реализације повратка је финансирано на исти начин као и збрињавање осталих миграната. Сама реализација пута у земљу порекла и реинтеграциона подршка није системски регулисана. Из националне ИПА-е финансиран је само један пројекат (Специјална мера 6).</p>		

<p>4.4. Анализа ситуације у земљама порекла ирегуларних миграната</p>	<p>Министарство унутрашњих послова – Канцеларија за азил Партнери: Министарство спољних послова, Комесаријат за избеглице и миграције</p>	<p>Број израђених извештаја о ситуацији у земљи порекла</p>	<p>Континуирано</p>	<p>У току 2019. године Канцеларија за азил је израдила 50 извештаја о земљама порекла. Извештаји су подељени у две категорије: прва категорија се односи на извештаје који се баве општом безбедносном ситуацијом у земљи порекла, док је друга категорија извештаја тематска, и обрађује поједина питања у вези земље порекла.</p> <p>С тим у вези израђени су општи извештаји за безбедносну ситуацију у Јемену, Ираку, Сенегалу, Шри Ланци, Сенегалу, Зимбабвеу, Етиопији, Намибији, Јужноафричкој Републици, Либији, Нигерији и Конгу.</p> <p>Тематски извештаји обрађивали су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - положај арапске мањине у Ирану, -присилне бракове у ирачком Курдистану, -палестинске избеглице у Либану, - положај Ујгура у Кини, - ношење хиџаба у Ирану, -аглофонску кризу у Камеруну, -кривични законик у Ирану, -положај Јевреја и Курда у Ирану, - трансродне особе у Ирану, -условну казну и војни рок у Ирану итд. <p>У току 2020. године Канцеларија за азил је израдила 45 извештаја о земљама порекла.</p> <p>Извештаји су подељени у две категорије: прва категорија се односи на извештаје који се баве општом безбедносном ситуацијом у земљи порекла, док је друга категорија извештаја тематска, и обрађује поједина питања у вези земље порекла.</p> <p>С тим у вези израђени су општи извештаји за безбедносну ситуацију у Бангладешу, Либији, Кини, Конгу, Сирији, Бурундију, Израелу, Куби, Северној Македонији, Јерменији, Судану, Тунису, Сомалији.</p>		
---	---	---	---------------------	---	--	--

				<p>Тематски извештаји обрађивали су:</p> <ul style="list-style-type: none"> - положај у Авганистану, - мањине у Пакистану, - положај жена у Ирану, - регрутација у Пешмерге (Ирак), - положај ЛГБТ особа у Тунису, - баћа бази у Авганистану, - здравствени систем у Бангладешу, - положај малолетних лица у Афганистану, - трансродне особе у БиХ, - СЕПАХ Иран. <p>Информације о земљама порекла (Country of Origin Information – COI, у даљем тексту) односе се на податке и информације о земљи порекла, уобичајеном пребивалишту, као и земљама транзита или повратка, а користе се у поступцима за појединачно оцењивање захтева за међународну заштиту и азил. COI има за циљ да одговори на питања о земљама порекла која се односе, на социјално-економску, правну и политичку, хуманитарну ситуацију, људска права, конфликт у одређеном временском периоду. COI олакшава и подржава процесе доношења одлука, али не диктира одлуке. Разликује се од смерница и правних процена јер представља доказ у поступку међународне заштите и важан је доносиоцима одлука у процени заснованој на чињеницама.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1: Ослабљени фактори подстицаја ирегуларних миграција унутар територије Републике Србије	Број реализованих мера/активности	Број делимично реализованих мера/активности	Број нереализованих мера /активности	Укупно
1.1. Обезбедити ефикаснији инспекцијски надзор у запошљавању, смештају, транспорту како би се повећала идентификација ирегуларних миграната		<p style="text-align: center;">1</p> <p>У току извештајног периода активности нису у потпуности реализоване, од стране свих партнера препознатих као носилаца ове активности. Нису документи који су наведени као показатељ и реализације активности .</p>		<p style="text-align: center;">1</p>
1.2.Ускладити рад организација цивилног друштва са државном политиком у области миграција			<p style="text-align: center;">1</p> <p>Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, као правни наследник Канцеларије за сарадњу са организацијама цивилног друштва не располажу подацима услед организационих и персоналних промена.</p>	<p style="text-align: center;">1</p>
1.3. Обезбедити хоризонтално повезивање државних органа	<p style="text-align: center;">1</p>			<p style="text-align: center;">1</p>
1.4.Унапредити комуникацију и повећати информисање јавности и миграната о активностима на супротстављању ирегуларним миграцијама		<p style="text-align: center;">1</p> <p>Нису спроведене системске анализе и израђена заједничка саопштења у вези са наведеном активности.</p>		<p style="text-align: center;">1</p>
Укупно	<p style="text-align: center;">1</p>	<p style="text-align: center;">2</p>	<p style="text-align: center;">1</p>	<p style="text-align: center;">4</p>

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2: Системски унапређени капацитети људских ресурса у области супростављања ирегуларним миграцијама	Број реализованих мера/активности	Број делимично реализованих мера/активности	Број нереализованих мера /активности	Укупно
2.1. Обезбедити оптималну структуру запослених у складу са одређеним максималним бројем запослених за Министарство унутрашњих послова	1			1
2.2. Попунити радна места (пријем/прерасподела) у складу са систематизованим радним местима		1 Неопходно је извршити адекватну попуну радних места у складу са систематизованим радним местима, као и проширити систематизована радна места у организационим јединицама које су надлежне за послове сузбијања ирегуларних миграција		1
2.3. Унапредити компетенције запослених на пословима ирегуларних миграција	1			1
Укупно	2	1		3

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3: Обезбеђена подршка у систему заштите, посебно за рањиве групе ирегуларних миграната	Број реализованих мера/активности	Број делимично реализованих мера/активности	Број нереализованих мера/активности	Укупно
3.1. Ускладити постојеће капацитете за смештај миграната у центрима за азил и прихватним центрима са стандардима Канцеларије Европске уније за подршку систему азила (EASO)	1			1
3.2. Јачати капацитете за реаговање у случају масовног прилива ирегуларних миграната		1		1
3.3. Унапредити услуге за осетљиве категорије ирегуларних миграната	1			1
Укупно	2	1		3

ПОСЕБНИ ЦИЉ 4: Враћање ирегуларних миграната у земље порекла и земље транзита	Број реализованих мера/активности	Број делимично реализованих мера/активности	Број нереализованих мера /активности	Укупно
4.1.Обезбедити доступност услуге конзуларних представништава земаља порекла која не постоје у Републици Србији		1 недовољна сарадња са конзуларним представитвима земаља миграционо високог ризика		1
4.2. Спровести закључене споразуме о реадмисији (Активност се реализује у оквиру Акционог плана за Поглавље 24 Правда, слобода, безбедност, препорука 1.5)	1			1
4.3. Мотивисање миграната да уђу у програм асистираниг добровољног повратка	1			1
4.4. Анализа ситуације у земљама порекла ирегуларних миграната	1			1
Укупно	4			4